RISE RIKOSSEURAAMUSLAITOS

Rikosseuraamuslaitoksen monisteita 2/2012

Rikosseuraamuslaitoksen tilinpäätös ja toimintakertomus vuodelta 2011

15.3.2012

Sisällysluettelo

1 Toimintakertomus ... 1
1.1 Johdon katsaus ... 1
1.2 Vaikuttavuus ... 4
1.2.1 Toiminnan vaikuttavuus ... 4
1.2.2 Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus ... 5
1.3 Toiminnallinen tehokkuus ... 5
1.3.1 Toiminnan tuottavuus ... 5
1.3.2 Toiminnan taloudellisuus ... 6
1.3.3 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus ... 10
1.3.4 Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus ... 18
1.4 Tuotokset ja laadunhallinta ... 18
1.4.1 Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet ... 18
1.4.2 Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu ... 20
1.5 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen ... 23
1.5.1 Henkilöstömäärä ja -rakenne ... 23
1.5.2 Työhyvinvointi ... 25
1.5.3 Osaaminen ja aineeton pääoma ... 28
1.6 Tilinpäätösanalyysi ... 30
1.6.1 Rahoituksen rakenne ... 30
1.6.2 Talousarvion toteutuminen ... 30
1.6.3 Tuotto- ja kululaskelma ... 31
1.6.4 Tase ... 34
1.7 Sisäisen valvonnan arviointi ja vahvistuslausuma ... 35
1.8 Arviointien tulokset ... 36
1.8.1 Ulkopuolisten organisaatioiden tekemät tarkastukset ... 36
1.8.2 Rikosseuraamuslaitoksen sisäisen tarkastuksen tekemät tarkastukset ... 37
1.9 Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä ... 38
2 Talousarvion toteutumalaskelma ... 39
3 Tuotto- ja kululaskelma ... 42
4 Tase ... 43
5 Liitetiedot ... 45
5.1 Selvitys tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja vertailtavuudesta ... 45
5.2 Nettoutetut tulot ja menot ... 46
5.3 Arviomäärärahojen ylitykset ... 48
5.4 Peruutetut siirretyt määrärahat ... 48
5.5 Henkilöstökulujen erittely ... 48
5.6 Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset ... 49
5.7 Kansallis- ja käyttöomaisuuden ja muiden pitkävaikutteisten menojen poistot ... 50
5.8 Rahoitustuotot ja –kulut ... 52
5.9 Talousarviotaloudesta annetut lainat ... 53
5.10 Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset ... 53
5.11 Taseen rahoituserät ja velat ... 54
5.12 Valtiontakaukset ja – takuut sekä muut vastuut ... 55
5.13 Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat ... 55
5.14 Taseeseen sisältymättömät rahastoidut varat ... 55
5.15 Velan muutokset ... 55
5.16 Velan maturiteettijakauma ja duraatio ... 55
5.17 Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot ... 55
6 Allekirjoitus ... 56

Rikosseuraamuslaitoksen tilinpäätös vuodelta 2011

Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö laatii kirjanpitoyksikkönä tilinpäätösasiakirjan, johon sisältyy toimintakertomusosio. Rikosseuraamuslaitoksen kirjanpitoyksikköön kuuluivat vuonna 2011 keskushallintoyksikkö, kolme rikosseuraamusaluetta, valtakunnallinen terveydenhuoltoyksikkö (RTHY) ja Rikosseuraamusalan koulutuskeskus (RSKK). Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö vastasi rikosseuraamusalueiden ja valtakunnallisten yksiköiden (RSKK ja RTHY) tulosohjauksesta. Rikosseuraamusalueet ja valtakunnalliset yksiköt ovat laatineet erilliset tulosraportit.

1 Toimintakertomus

1.1 Johdon katsaus

Vuosi 2011 oli edellisvuoden alussa toteutetun organisaatiomuutoksen jälkeen toiminnan vakiinnuttamisen ja kehittämisen aikaa. Rikosseuraamuslaitoksen strategia vahvistettiin vuoden 2011 alussa. Uutta strategiaa käsiteltiin monissa koulutustilaisuuksissa vuoden aikana ja sen jalkauttamista edistettiin sekä valtakunnallisesti että rikosseuraamusalueilla. Strategia on kiteytetty kolmeen keskeiseen avaintavoitteeseen, jotka ovat:

- "Polku rikoksettomaan elämään aktiivisella verkostoyhteistyöllä",
- "Turvallisesti kohti avoimempaa ja vaikuttavampaa täytäntöönpanoa" ja
- "Mielekäs työ, motivoitunut ja hyvinvoiva henkilöstö".

Vuonna 2011 Rikosseuraamuslaitoksen painopistealueina olivat seuraamusten sisällöllinen kehittäminen vaikuttavuuden näkökulmasta sekä asiakkaita koskevien käytäntöjen yhdenmukaisuuden lisääminen. Rikosseuraamusalueilla panostettiin toimintojen kehittämishankkeisiin, jotka aloitettiin muun muassa eri yksiköiden toimintojen nykytilan kartoituksella. Myös uudessa hallitusohjelmassa nousi esiin toimintojen kehittämiseen liittyvät sisällölliset asiat, esimerkiksi rangaistusajan suunnitelmien kehittäminen vankilatyötä ohjaavina välineinä ja vapauttamisen toteuttaminen suunnitellusti siten, että kuntoutus ja muut tukitoimet jatkuvat katkeamattomasti vapautumisen jälkeen.

Tuottavuusohjelman mukaiset henkilöstösäästötavoitteet saavutettiin. Tuottavuusohjelmakaudella 2005-2011 saavutettiin 9,6 %:n henkilötyövuosivähennys, mitä on pidettävä merkittävänä tuloksena. Tulevien vuosien vaikeaan taloustilanteeseen varauduttiin vähentämällä suunnitelmallisesti Rikosseuraamuslaitoksen henkilötyövuosia. Pelson vankilan supistamisprosessi saatiin päätökseen ja Konnunsuon vankilan toiminta päättyi vuoden 2011 lopussa. Asetettu henkilötyövuositavoite vuonna 2011 oli 2914 ja toteuma 2895.

Julkisen talouden alijäämän vuoksi valtiontaloudessa toteutettavat menoleikkaukset merkitsevät Rikosseuraamuslaitoksen taloustilanteen nopeaa heikkenemistä vuodesta 2012 lähtien. TTS-kauden 2013-2016 aikana Rikosseuraamuslaitoksen talous ajautuu kriisiin, mikäli toimintamenoja ei kyetä sopeuttamaan kehysrahoituksen tasolle. Tehty kehyspäätös (VN 5.10.2011) edellyttää Rikosseuraamuslaitokselta kehyskauden aikana yhteensä noin 16 miljoonan euron sopeuttamistoimia. Syksyllä 2011 käynnistettiin laajan sopeuttamissuunnitelman valmistelu. Talouden sopeuttamistoimia kartoitettiin kaikilla organisaation tasoilla. Muun muassa suunnitteilla olleet investointihankkeet päätettiin ottaa uuteen tarkasteluun ja tutkia

mahdollisuuksia vaihtoehtoisten, kustannuksiltaan taloudellisempien ja tehokkaampien ratkaisujen toteuttamiseen.

Määrätietoisten ponnistelujen johdosta saavutettiin Rikosseuraamuslaitoksen siirtyvän toimintamäärärahan lisääntyminen edellisiin vuosiin verrattuna. Vuonna 2011 siirtyvä toimintamenomääräraha oli noin 10 miljoonaa euroa eli 4,3 %.

Rikosseuraamuslaitos pääsi valtion matkustusstrategian mukaiseen matkustamisesta aiheutuvien kustannusten vähentämistavoitteeseen. Vuoden 2008 tasosta vuoden 2011 loppuun mennessä Rikosseuraamuslaitoksen matkustuskulut vähenivät 4,2 % tavoitteen ollessa 4 %.

Rikosseuraamuslaitoksen VMBaro työilmapiirimittauksen tulokset paranivat ja rikosseuraamusalan negatiivinen poikkeama valtion keskiarvosta väheni lähes puolella. Henkilöstövoimavarojen osalta suurin haaste on ollut alan runsaat sairauspoissaolot. Sairauspoissaolojen analyysi paljasti, että yksiköiden välillä on suuria eroja. Analyysin seurauksena päätettiin keväällä 2012 toteutettavista yksikkökohtaisista toimista.

Valvontarangaistusta koskeva laki tuli voimaan 1.11.2011 lukien. Valvontarangaistuksen käyttöönottoa valmisteltiin koko vuoden ajan sekä laitehankintojen, prosessien suunnittelun että normien ja koulutuksen osalta. Loppuvuodesta ei tullut vielä yhtään valvontarangaistusta täytäntöönpanoon, mutta syyttäjältä saatiin yli 300 valvontarangaistusselvityspyyntöä. Rikosseuraamuslaitos käynnisti sähköisen valvonnan kokeilun kolmessa avolaitoksessa.

Rikosseuraamusalan asiakastietojärjestelmän kehittämishanke käynnistyi ja hankeorganisaatio aloitti työskentelynsä. Myös Tilaustenhallintajärjestelmä Tilhan käyttöönottoa valmisteltiin. Senaatti-kiinteistöjen kanssa yhdessä laadittu kumppanuussopimusta täydentävä ”Toimitilat ja yhteistyö” -sopimus valmistui.

Vankiluvun lasku hidastui vuonna 2011 päivittäisen vankiluvun ollessa loppuvuodesta samalla tasolla kuin edellisenä vuonna. Yhdyskuntaseuraamusten määrän lasku jatkui vuonna 2011 aiempaa maltillisemmin. Ehdonalaisen vapauden valvonnassa olevien samoin kuin ehdollisesti rangaistujen nuorten päivittäinen keskimäärä laski yhdyskuntapalvelua suorittavien luvun noustessa hiukan. Nuorisorangaistusta suorittavien määrä on pysynyt pienenä.

Uusi strategia tukee toiminnallisen tehokkuuden ja taloudellisuuden ajattelua. Toiminnallisen tehokkuuden näkökulmasta rangaistusten täytäntöönpano on selvästi (20 %) edullisempaa avolaitoksissa kuin suljetuissa laitoksissa. Valvottu koevapaus, samoin kuin yhdyskuntaseuraamusten käyttö, on vielä huomattavasti avolaitoksissa toteutettavaa täytäntöönpanoakin kustannustehokkaampi vaihtoehto, mikä on vaikuttavuuden rinnalla merkittävä peruste koevapauden ja avoseuraamusten käytölle. Yhdyskuntaseuraamuksen suorittaneet uusivat harvemmin kuin ehdottoman vankeuden suorittaneet.

Palvelukykyyn ja laatuun liittyvät tulostavoitteet toteutuivat melko hyvin vuoden aikana lukuun ottamatta valvotussa koevapaudessa olevien määrällistä tavoitetta, joka jäi saavuttamatta. Rikosseuraamuslaitoksen strategisten linjausten mukaisesti avolaitoksissa olevien vankien määrää on kyetty lisäämään. 37 % rangaistusvangeista oli avolaitoksissa keskimäärin päivittäin. Vankeusrangaistusten vapauttamisvaihetta kehitettiin Rikosseuraamuslaitoksen yksiköiden ja sidosryhmien välisenä yhteistyönä. Avolaitoksista vapautui 40 % rangaistusvangeista. Rangaistusvankien toimintaan osallistumista kuvaava tavoite (61 %) ylittyi toteutuman ollessa 63 %. Myös rangaistusvankien rangaistusajan suunnitelmia koskeva tavoite (71 %) ylitettiin

toteutuman ollessa 75 %. Rangaistusajan suunnitelma laadittiin 87 %:lle yhdyskuntaseuraamusasiakkaista.

Rikosseuraamuslaitos on 1.1.2011 lähtien laatinut nuorten rikoksentekijöiden henkilötutkinnat korvanneet seuraamusselvitykset, mikä on aiheuttanut sekä arviointikeskuksissa että osassa yhdyskuntaseuraamustoimistoja huomattavan työmäärän lisäyksen. Syyttäjän ja tuomioistuimen tekemien seuraamusselvitysten ja muiden asiantuntijalausuntopyyntöjen määrä kasvoi ennustettua huomattavasti enemmän. Seuraamuksiin liittyviä asiantuntijalausuntopyyntöjä oli yhteensä noin 11 650, lausuntopyyntöjen määrä lisääntyi edellisestä vuodesta noin 4 000 kappaleella.

Turvallisuuden osalta tilanne säilyi hyvänä. Laitosten säilytysvarmuus pysyi edelleen varsin hyvällä tasolla, vaikka tavoitteesta hieman jäätiin. Tämä johtui avolaitoksista luvattomien poistumisten lisääntymisestä kesällä 2011. Siitä huolimatta avolaitossijoitusten onnistuminen parani. Avolaitossijoituksista onnistui 84 %. Valvotun koevapauden suoritti loppuun 84 % aloittaneista ja yhdyskuntapalvelun aloittaneista palvelun suoritti loppuun 85 %, molemmat paranivat hieman edellisestä vuodesta. Vankien välinen väkivalta lisääntyi hieman edellisestä vuodesta.

Rikosseuraamuslaitos käytti vuoden 2011 aikana rangaistusten täytäntöönpanon määrärahoja 241,9 miljoonaa euroa, mikä oli 1,2 % enemmän kuin edellisenä vuonna. Toimintamenomäärärahaa käytettiin 220,3 miljoonaa euroa, joka on 2 % enemmän kuin edellisenä vuonna (216,6 milj. euroa). Avolaitosmäärärahaa käytettiin vuoden aikana 5 miljoonaa euroa ja muiden hallinnonalojen määrärahoja 0,3 miljoonaa euroa. Toiminnan tuottoja saatiin 14,7 miljoonaa euroa eli 1 % vähemmän kuin edeltävänä vuonna. Siirtyvä toimintamenomääräraha vuonna 2011 kasvoi 4,3 %:iin ollen 10,0 miljoonaa euroa. Avolaitosmäärärahaa siirtyi 2,6 miljoonaa euroa muun muassa Suomenlinnan rakennuskohteiden viivästyessä toteutettavaksi seuraavana vuonna.

Rikosseuraamuslaitoksen toiminnan kulut pysyivät liki ennallaan ollen 238,9 miljoonaa euroa. Henkilöstökulut muodostivat kulurakenteessa suurimman erän (58 %). Henkilötyövuosien väheneminen laski henkilöstökuluja 2,1 %.

Vuokrat, jotka muodostivat 18 % koko kirjanpitoyksikön kuluista, nousivat 10,1 %:lla. Toimitilavuokrien nousu johtui yleisen vuokrien nousun lisäksi Kuopion vankilan uudisrakennuksen käyttöönotosta, tehdyistä pienehköistä investointihankkeista ja vuokranantajalle maksettavien hoito- ja kunnossapitopalveluiden kirjauskäytännön muutoksesta. Ilman kirjauskäytännön muutosta vuokrat nousivat 4,8 %. Kirjauskäytännön muutos oli syynä palvelujen ostojen 4,7 % laskuun. Palvelujen ostot olivat 9,3 % kuluista.

Rikosseuraamusalan koulutuskeskus järjesti kaksi lähiesimiehille tarkoitettua johtamiskoulutusohjelmaa, ja kolmas alkoi loppuvuodesta. Koulutettavapäivillä kuvattaessa koulutuskeskuksen toiminnan painopiste siirtyi perustutkintokoulutuksesta täydennyskoulutukseen.

Koulutustyöryhmän raportti valmistui. Sen mukaan alalletulokoulutusta ja täydennyskoulutusjärjestelmää kehitetään eri henkilöstöryhmät huomioivana kokonaisuutena vastaamaan rikosseuraamusalan muuttuneita haasteita. Työryhmän esityksen pohjalta koulutuskeskuksessa käynnistettiin opetussuunnitelmatyö. Työryhmä teki ehdotuksensa myös Rikosseuraamusalan koulutuskeskuksen hallinnollisen aseman järjestämisestä. Sen mukaan koulutuskeskus toimisi Rikosseuraamuslaitoksen valtakunnallisena yksikkönä. Uudistettava tutkintokoulutus ja koulutuskeskuksen aseman vahvistaminen edellyttävät lakimuutoksia.

Terveydenhuoltoyksikössä vaihtui kilpailutuksen jälkeen vuokrapalvelujen sopimuskumppani. Uusien vuokralääkäreiden perehdyttäminen kuormitti henkilöstöä. Vuonna 2010 käynnistynyt mittava laatuprojekti eteni suunniteltua hitaammin henkilöstöresurssivajeen takia. Tulostavoitetta, joka koski terveystarkastusten tekemistä 14 päivän sisällä vangin saapumisesta, ei saavutettu. Potilaskäynnit poliklinikalla vähenivät noin 40 000:lla edellisestä vuodesta. Samoin vähenivät hoitovuorokaudet sekä Vankisairaalassa että Psykiatrisessa vankisairaalassa.

1.2 Vaikuttavuus

1.2.1 Toiminnan vaikuttavuus

Kriminaalipolitiikan vaikuttavuustavoitteina on vähentää rikollisuutta ja rikollisuuden haittoja sekä parantaa turvallisuutta ja turvallisuuden tunnetta yhteiskunnassa. Tämä edellyttää useiden hallinnonalojen yhteistä tavoitteenasettelua ja yhteisiä toimintalinjoja. Oikeusministeriön hallinnonalalla erityisinä tavoitteina ovat uusintarikollisuuden ja väkivallan vähentäminen.

Vankeusrangaistusten ja yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanossa huolehditaan täytäntöönpanon varmuudesta, luotettavuudesta ja turvallisuudesta. Rangaistusten täytäntöönpanon vaikuttavuustavoitteena on lisätä rangaistusta suorittavan edellytyksiä rikoksettomaan elämäntapaan.

Tulostavoitteena vuonna 2011 oli selvittää uusintarikollisuuden asteet kaikkien seuraamusten osalta. Tarvittavat laskentamallit on kehitetty ja uusimisasteet kyetään laskemaan käyttötarpeiden mukaisilla määrittelyillä. Oheisessa taulukossa on esitetty ns. aito uusiminen vankeuden ja yhdyskuntapalvelun sekä vankeudesta koevapauden kautta vapautuneiden osalta kolmen vuoden seuranta-ajalla. Aidolla uusimisella tarkoitetaan sitä, että vankilasta vapautumisen tai yhdyskuntapalvelun päättymisen jälkeen on tehty rikos, josta on seurannut uusi tuomio ja uusi seuraamus seurantajakson aikana. Jatkossa seuranta-aikaa tullaan kasvattamaan viiteen vuoteen mm. tutkinnan ja oikeuskäsittelyn keston vaikutuksien eliminoimiseksi laskennassa. Uusimisprosentit ovat lyhyillä seuranta-ajoilla erittäin herkkiä laskennassa käytetyille määrittelyille.

Vankilasta vapautuneiden tai yhdyskuntapalvelun loppuun suorittaneiden aito uusiminen kolmen vuoden seuranta-ajalla:

Uusiminen	2010 % (2007 vapautuneet)	2011 % (2008 vapautuneet)
Vankilasta vapautumisen jälkeen vankilaan	44,5	43,8
Vankilasta vapautumisen jälkeen vankilaan tai yhdyskuntapalveluun	50,2	49,8
Yhdyskuntapalvelun suorittamisen jälkeen vankilaan	19,2	18,8
Yhdyskuntapalvelun suorittamisen jälkeen vankilaan tai yhdyskuntapalveluun	32,0	30,2
Vankilasta valvotun koevapauden kautta vapautuneiden uusiminen vankilaan tai yhdyskuntapalveluun	24,0	22,4

Uusimisasteet eivät ole nyt tarkasteltujen vuosien välillä merkittävästi muuttuneet. Vuoden 2011 toteumaluvut on aikataulusyistä laskettu noin kuukautta aiemmin kuin vuonna 2010, millä on vähäinen vaikutus uusimisasteisiin. Valvotun koevapauden kautta vapautuneiden osalta tullaan myöhemmin arvioimaan erikseen mm. sitä, kuinka joukon valikoituneisuus on vaikuttanut uusimisasteeseen.

Asiakasarviointikokonaisuuden kehittämistä on jatkettu. Esitys siihen sisältyvästä alku- ja loppuarviointimenetelmästä, ns. asiakasarvioinnin perusosasta, valmistui. Sen käyttöönottoon liittyvät päätökset tehdään osana asiakasarvioinnin kokonaisuutta ja asiakastietojärjestelmän kehittämistä ja käyttöönottoa koskevia linjauksia.

Kertomusvuoden aikana on tehty tai käynnistetty väkivallan ja päihteiden käytön vähentämiseen liittyviä interventiotutkimuksia. Tulokset näistä on julkaistu tai tullaan julkaisemaan eri julkaisusarjoissa.

1.2.2 Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus

Virastolla ei ole siirto- ja sijoitusmenoja.

1.3 Toiminnallinen tehokkuus

1.3.1 Toiminnan tuottavuus

Vuonna 2011 oli vankeja henkilötyövuotta kohti hieman edellisvuotta enemmän. Tuottavuuden hienoinen nousu johtui vankiloiden, arviointikeskusten, aluekeskusten ja terveydenhuoltoyksikön henkilötyövuosimäärän laskusta, vaikka samalla myös vankimäärä väheni hieman. Myös yhdyskuntaseuraamustoimistojen htv-määrä laski toimeenpanossa olevia yhdyskuntaseuraamuksia enemmän, joten tuottavuusluku koheni hieman edellisvuodesta.

Tunnusluvut	Toteuma 2009	Toteuma 2010	TA 2011	Tuso 2011	Toteuma 2011	Muutos 2011/2010
Vangit keskimäärin päivässä/htv	1,32	1,26	1,34	1,34	1,29	+0,03
Yhdyskuntaseuraamuksia toimeenpanossa, keskimäärin päivässä/htv	16,2	16,6	ei määritelty	15,2	17,1	+0,5
Seuraamuksiin liittyvät asiantuntijalausunnot vuodessa/htv	233	250	200	228	303	+53

Rikosseuraamusalan koulutuskeskuksen tuottavuus nousi hieman edellisen vuoden tasosta.

Potilaskäyntien määrä henkilötyövuosiin suhteutettuna laski merkittävästi terveydenhuoltoyksikön poliklinikoilla edelliseen vuoteen verrattuna, mihin vaikutti jossain määrin lääkärien vaihtuvuus ja sijaisten käytön vähentyminen. Lääkärikunnan vaihtuvuus nosti ulkopuolelta hankittujen terveyspalvelujen kustannuksia. Myös Psykiatrisen vankisairaalan tuottavuus aleni hiukan edelliseen vuoteen nähden. Vankisairaalan tuottavuus puolestaan parani hieman.

Tunnusluvut	Toteuma 2009	Toteuma 2010	TA 2011	Tuso 2011	Toteuma 2011	Muutos 2011/2010
Koulutettavapäivät/htv*	1915	1919	ei määritelty	ei määritelty	1957	+38
Potilaskäynnit poliklinikalla/htv**	2042	2275	ei määritelty	ei määritelty	1776	-499
Hoitovuorokaudet Vankisairaalassa/htv***	292	292	ei määritelty	ei määritelty	295	+3
Hoitovuorokaudet Psykiatrisessa sairaalassa/htv***	208	234	ei määritelty	ei määritelty	221	-13

** Kaikki perus-, täydennys- ja amk-koulutuksen koulutettavapäivät (lähi- ja etä)/ RSKK:ssa opetukseen käytetyt htv:t.*
*** Potilaskäynnit (Effica) vuoden aikana/poliklinikoiden htv:t.*
**** Hoitovuorokaudet (Effica) vuoden aikana/Vankisairaalan tai Psykiatrisen vankisairaalan (Turku ja Vantaa) htv:t.*

1.3.2 Toiminnan taloudellisuus

Rikosseuraamuslaitoksen taloudellisuutta kuvataan tässä luvussa toimintamenoina ja kustannuksina. Kustannukset sisältävät rangaistusten täytäntöönpanomomentin määrärahojen lisäksi myös ulkopuolisen rahoituksen kustannukset. Kustannukset (netto) sisältävät myös tulot.

Vankia kohti laskettuun toimintamenojen 2 %:n nousuun vaikutti kiinteistövuokrien nousu. Yhdyskuntaseuraamusta kohti laskettuun toimintamenojen 15 %:n nousuun vaikutti pääasiassa yhdyskuntaseuraamuksia päivittäin suorittavien määrän lasku.

Toimintamenot	Toteuma 2009	Toteuma 2010	TA 2011	Tuso 2011	Toteuma 2011	Muutos 2011/2010
Toimintamenot vuodessa/vanki € (netto)	53 280	57 874	56 600	58 409	59 062	2,1 %
Toimintamenot vuodessa/ yhdyskuntaseuraamusta suorittava € (netto)	3 682	3 915	3 500	4 260	4 506	15,1 %

Vuoden 2009 luvut eivät ole täysin vertailukelpoisia vuoteen 2010 organisaatiomuutoksesta johtuen. Aluevankiloiden yhteiset menot sisältyvät kokonaisuutena vankeusrangaistusten täytäntöönpanoon v. 2009. Vuonna 2010 aluekeskuksen toimintamenot on jaettu vankeusrangaistusten ja yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanon kesken niiden htv:n suhteessa.

Rikosseuraamusalan nettokustannukset olivat 221,6 miljoonaa euroa vuonna 2011. Kustannukset laskivat edelliseen vuoteen nähden -0,1 %.

Kustannukset (netto) 1 000 €	2009	2010	2011	Muutos 2011/2010
Rikosseuraamusalan kokonaiskustannukset, josta	**220 552**	**221 682**	**221 562**	-0,1 %
- Keskushallintoyksikön kustannukset	7 381	7 567	7 063	-6,7 %
- Terveydenhuoltoyksikön kustannukset	14 963	15 063	15 204	0,9 %
- Rikosseuraamusalan koulutuskeskuksen kustannukset	3 274	3 187	3 109	-2,5 %
- Rikosseuraamusalueiden alueiden kustannukset yhteensä	194 934	195 864	196 187	0,2 %
- Etelä-Suomen rikosseuraamusalueen kustannukset	-	59 531	60 090	0,9 %
- Länsi-Suomen rikosseuraamusalueen kustannukset	-	61 654	62 201	0,9 %
- Itä- ja Pohjois-Suomen rikosseuraamusalueen kustannukset	-	63 765	62 860	-1,4 %
- Rikosseuraamuslaitoksen yhteiset kustannukset	-	10 915	11 036	1,1 %

Rikosseuraamusalueet aloittivat vuonna 2010. Vuoden 2009 lukuja ei ole saatavissa.

Rikosseuraamusalan koulutuskeskuksen (RSKK) perustutkinnon opiskelijakohtaiset kustannukset laskivat huomattavasti, mikä johtui RSKK:n nettokustannusten vähentymisestä sekä hallinnon vyörytysten kohdentamisesta. Hallinto vyörytetään toteutuneiden koulutettavapäivien suhteessa, joten kustannukset kohdentuivat aikaisempaa enemmän täydennyskoulutukseen.

Yksikkökustannukset (netto)	2009	2010	2011	Muutos 2011/2010
Täytäntöönpanon kustannukset vuodessa €/vanki	58 291	62 569	63 009	+0,7 %
Täytäntöönpanon kustannukset vuodessa €/yhdyskuntaseuraamusasiakas	3 946	3 972	4 146	+4,4 %
Rikosseuraamusalan perustutkintokoulutuksen kustannukset €/aloittaneet opiskelijat*	35 408	49 439	36 872	-25,4 %
RSKK:n täydennyskoulutuksen kustannukset €/koulutettavapäivä*	79	86	112	+30 %
Psykiatrisen vankisairaalan hoitopäivän hinta € /hoitopäivä	262	240	255	+6,3 %
Vankisairaalan hoitopäivän hinta € / hoitopäivä	217	219	221	+0,9 %

** Hallinto jyvitetty toteutuneiden koulutettavapäivien suhteessa.*

Eri seuraamusten täytäntöönpanon hinta vaihtelee. Yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpano on huomattavasti edullisempaa kuin vankeusrangaistusten täytäntöönpano. Täytäntöönpano suljetussa laitoksessa tulee kalliimmaksi kuin avolaitoksessa tai koevapaudessa.

Seuraamusten kustannukset (brutto)		Työajan-käytön jakauma 2011	Kustannusten jakautuminen 2011	Täytäntöön-panon hinta 2010	Täytäntöön-panon hinta 2011
	N	%	€	€	€
Vankeja keskimäärin päivässä					
Suljetuissa laitoksissa	2 269	79 %	169 993 493	73 256	74 920
Avolaitoksissa	880	20 %	50 172 409	58 728	57 014
Valvotussa koevapaudessa	113	2 %	2 430 666	17 687	21 510
Yhteensä	**3 262**	**100 %**	**222 596 568**	**67 750**	**68 239**
Yhdyskuntaseuraamusten päivittäinen keskimäärä					
Ehdollisesti rangaistuja nuoria valvottavia	1 178	20 %	3 187 450	2 271	2 706
Nuorisorangaistusta suorittavia	14	1 %	129 738	11 825	9 540
Yhdyskuntapalvelua suorittavia	1 491	43 %	7 066 815	4 894	4 741
Ehdonalaisesti vapautuneita valvottavia	1 177	24 %	3 861 818	3 025	3 281
Seuraamuksiin liittyvät asiantunti-jalausunnot*	11 646	11 %	1 804 765	253	155
Yhteensä	**3 859**	**100 %**	**16 050 585**	**3 982**	**4 159**

Kaikki Rikosseuraamuslaitoksen kustannukset (ml. keskushallintoyksikkö, RSKK, RTHY, aluekeskukset, 1181 alueiden yhteiset on vyörytetty seuraamuksille)
** Seuraamuksiin liittyviä asiantuntijalausuntoja oli vuonna 2011 yhteensä 11 646 kpl eli ko. luku ei ole päivittäinen keskimäärä.*
Huom! Toimintakertomuksen taulukoiden yhteensä rivien luvut on pyöristetty alkuperäisistä luvuista.

Rikosseuraamusalan kokonaiskustannuksista (238,6 milj. euroa brutto, 221,6 milj. euroa netto) 25 % aiheutui kiinteistökustannuksista (24 % vuonna 2010) ja 23 % valvonnasta ja vanginkuljetuksesta (23 % vuonna 2010). Kiinteistökustannukset kasvoivat edelliseen vuoteen nähden yli 3 miljoonalla eurolla. Valvonnan ja vanginkuljetuksen kustannukset laskivat edellisestä vuodesta noin 1,7 miljoonalla eurolla, mikä johtui henkilötyövuosisäästöistä.

Vangeille järjestettävä toiminta (koulutus, ohjelmatoiminta, työtoiminta, yksilötyö ja vapaa-ajan toiminta) maksoi vuonna 2011 yhteensä 17,5 miljoonaa euroa, mikä oli ainoastaan 8 % rikosseuraamusalan kokonaiskustannuksista. Vangeille järjestettävän toiminnan kustannukset laskivat edellisestä vuodesta 7 %:lla (n. 1,3 milj. euroa). Tämä aiheutui erityisesti avolaitostyön ja muun ulkopuolisen työn kustannusten vähentymisestä, myös vankien koulutuksen ja työtoiminnan kustannukset alenivat edellisestä vuodesta.

RIKOSSEURAAMUSLAITOKSEN TOIMINTOJEN KUSTANNUKSET 2009-2011												
	2009				2010				2011			
1 000 €	Henk.kust	Kok.kust	Tulot	Koku netto	Henk.kust	Kok.kust	Tulot	Koku netto	Henk.kust	Kok.kust	Tulot	Koku netto
Tukitoiminnot (sis. Kehan järjes-tämä henkilöstön koulutus)	18 056	35 882	-84	35 798	19 942	37 474	-78	37 396	20 252	37 173	-106	37 067
Kiinteistöt	2 207	53 156	-2 305	50 850	2 161	55 031	-2 209	52 822	1 957	58 224	-2 198	56 026
RSKK:n järjestämä koulutus	1 234	1 584	-174	1 410	1 175	1 520	-171	1 350	1 144	1 435	-165	1 270
Yhdyskuntaseuraamusten toimeenpano	5 951	6 587	0	6 586	5 459	6 009	0	6 009	5 233	5 754	0	5 754
Asiantuntijalausunnot	1 355	1 397	0	1 397	1 296	1 335	0	1 335	1 591	1 650	0	1 650
Vankeusrangaistusten täytäntöönpano	81 408	119 082	-15 611	103 471	81 029	116 456	-14 617	101 839	79 173	114 626	-14 598	100 028
Rangaistusajan suunnittelu	5 026	5 135	0	5 135	4 925	4 969	0	4 969	4 947	5 044	0	5 044
Vankiloiden perushuolto	5 977	18 617	-5 126	13 491	5 693	17 812	-5 040	12 772	5 599	18 512	-5 167	13 344
Valvonta ja vangin kuljetus	49 326	52 843	-6	52 837	48 325	51 803	-10	51 793	46 751	50 146	-18	50 128
Vankien koulutus	1 493	2 690	-144	2 547	1 338	2 380	-174	2 206	1 234	2 210	-158	2 052
Ohjelmatoiminta	2 365	3 215	-9	3 206	2 663	3 365	-3	3 362	2 663	3 387	-6	3 382
Avolaitostyöt ja muu ulkopuolinen työ	538	5 336	-20	5 317	493	5 238	0	5 238	592	4 134	-1	4 133
Työtoiminta	5 802	14 350	-10 185	4 165	5 463	13 482	-9 239	4 243	5 126	13 185	-9 066	4 118
Yksilötyö ja vapaa-aika	3 941	4 358	-2	4 357	3 516	3 785	-1	3 783	3 585	3 862	-3	3 858
Valvottu koevapaus	0	1	0	1	1 036	1 137	0	1 137	1 429	1 545	0	1 545
Terveydenhuolto	6 941	12 538	-121	12 417	7 578	12 486	-150	12 335	7 246	12 602	-179	12 423
Poissaolot (eivät sisälly yllä oleviin)	21 060	21 060	-18	21 041	20 951	20 952	-20	20 932	19 784	19 783	-17	19 766
YHTEENSÄ	131 271	238 748	-18 193	220 554	132 013	238 777	-17 095	221 682	129 134	238 647	-17 085	221 562

Tiedot perustuvat Tarmo -järjestelmän tietoihin ja sisältävät tulot.

1.3.3 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus* 1 000 €	2009 TP	2010 TP	2011 TA	2011 TP
Tuotot	10 631	11 288	9 653	11 152
Erilliskustannukset	10 632	11 271	10 461	10 853
Osuus yhteiskustannuksista	7 540	9 242	7 414	9 060
Kokonaiskustannukset	18 172	20 513	17 875	19 913
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	-7 541	-9 225	-8 223	-8 761
Kustannusvastaavuus %	59 %	55 %	54 %	56 %

* Ei sisällä ateriakorvauksia ja palvelussuhdeasunnoista saatavia vuokratuloja.

Talousarviossa esitetty kustannusvastaavuus parani 2 % esitetystä 54 %:sta 56 %:n ja edellisestä vuodesta prosentin. Tuottoja kertyi arvioitua enemmän. Tuotot laskivat kuitenkin 136 000 euroa ja kustannukset laskivat 600 000 euroa.

Seuraavassa esitetään kustannusvastaavuuslaskelmat työtoiminnasta, laitosmyymälöistä (kanttiinit), palvelusuhdeasunnoista, henkilöstön ateriakorvauksista, Rikosseuraamusalan koulutuskeskuksen ja Rikosseuraamusalan terveydenhuoltoyksikön maksullisesta toiminnasta.

Työtoiminnan kustannusvastaavuus 1 000 €	Toteuma 2009	Toteuma 2010	Toteuma 2011	Muutos 2011/2010
TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot				
- maksullisen toiminnan myyntituotot	6 143	5 902	5 663	-4 %
- maksullisen toiminnan muut tuotot	1 505	1 090	1 090	0 %
Tuotot yhteensä	7 648	6 993	6 753	-3 %
KUSTANNUKSET				
Maksullisen toiminnan erilliskustannukset				
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	2 931	2 710	2 581	-5 %
- henkilöstökustannukset	2 742	2 231	2 015	-10 %
- vuokrat	157	158	123	-22 %
- palvelujen ostot	979	874	868	-1 %
- muut erilliskustannukset	1 695	1 744	1 663	-5 %
- vankiloiden sisäinen käyttö	-1 348	-1 130	-1 201	6 %
Erilliskustannukset yhteensä	7 155	6 587	6 050	-8 %
KÄYTTÖJÄÄMÄ	493	406	703	73 %
Maksullisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista				
- tukitoimintojen kustannukset	8 612	8 606	8 461	-1 %
- poistot	502	443	369	-17 %
- korot	89	30	24	-19 %
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	9 202	9 079	8 885	-2 %
Kokonaiskustannukset yhteensä	16 357	15 666	14 934	-5 %
YLIJÄÄMÄ (+) / ALIJÄÄMÄ (-)	**-8 710**	**-8 673**	**-8 182**	**-6 %**
KUSTANNUSVASTAAVUUS %	47 %	45 %	45 %	1 %

Huom! Organisaatiomuutoksen vuoksi vuoden 2010 tukitoimintojen kustannukset eivät ole vertailukelpoisia vuoden 2009 kanssa.

Työtoiminnan tuotteiden maksullisuudesta on säädetty rikosseuraamuslaitoksesta annetun lain (953/2009) 10 §:ssä.

Työtoiminnan tulot alenivat 3 %:lla ja erilliskustannukset 8 %:lla, minkä seurauksena käyttöjäämä kasvoi edellisvuodesta. Erillismenot laskivat kaikkien merkittävien menoerien kuten raaka-aineiden ja tarvikkeiden, maksulliseen toimintaan kirjattujen henkilöstömenojen sekä

vankien ansioiden osalta. Kustannusvastaavuuden lasku pysähtyi, sillä samalla myös työtoiminnan osuus yhteiskustannuksista aleni. Työtoiminnalle kohdistettu osuus kiinteistökustannuksista aleni, kun Konnunsuon vankilan kiinteistökustannuksia ei enää kertynyt samassa määrin kohdistettavaksi eikä uusien perusparannettujen vankiloiden kiinteistöistä vielä kertynyt merkittävässä määrin kohdistettavia kustannuksia.

Vuonna 2011 työtoimintaan käytettiin yhteensä 127 henkilötyövuotta (10 htv:ta vähemmän kuin vuonna 2010), joista maksulliseen työtoimintaan kohdistui yhteensä 50 henkilötyövuotta. Vankityövuosia kertyi lähes saman verran kuin edellisenä vuotena.

Laitosmyymälöiden kustannusvastaavuus 1 000 €	Toteuma 2009	Toteuma 2010	Toteuma 2011	Muutos 2011/2010
TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot				
- maksullisen toiminnan myyntituotot	4 200	3 981	4 055	2 %
- maksullisen toiminnan muut tuotot	16	18	16	-11 %
Tuotot yhteensä	4 216	3 998	4 071	2 %
KUSTANNUKSET				
Maksullisen toiminnan erilliskustannukset				
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	4 111	3 879	4 000	3 %
- henkilöstökustannukset	622	613	589	-4 %
- vuokrat	0	0	0	0 %
- palvelujen ostot	2	2	5	122 %
- muut erilliskustannukset	16	22	19	-16 %
Erilliskustannukset yhteensä	4 751	4 517	4 614	2 %
KÄYTTÖJÄÄMÄ	**-534**	**-519**	**-543**	**4 %**
Maksullisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista				
- tukitoimintojen kustannukset	78	79	78	0 %
- poistot	0	0	0	0 %
- korot	0	0	0	0 %
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	78	79	78	0 %
Kokonaiskustannukset yhteensä	**4 829**	**4 596**	**4 692**	**2 %**
YLIJÄÄMÄ (+) / ALIJÄÄMÄ (-)	**-613**	**-598**	**-621**	**4 %**
KUSTANNUSVASTAAVUUS %	87 %	87 %	87 %	0 %

Laitosmyymälöiden tuotteiden maksullisuudesta on säädetty rikosseuraamuslaitoksesta annetun lain (953/2009) 10 §:ssä. Rikosseuraamusviraston ohjeen 25/011/2006 mukaan laitosmyymälässä tuotteet myydään vangille hankintahinnalla, johon sisältyvät ostohinta, rahtikulut ja muut vastaavat hankintakulut.

Kustannusvastaavuuslaskelmassa maksullisen toiminnan erilliskustannukset ilman henkilöstökustannuksia ovat 4,0 miljoonaa euroa, mikä alittaa maksullisen toiminnan tuotot 46 000 eurolla. Tulot ja erilliskustannukset kasvoivat 2 %. Tulojen 73 000 euron ja erilliskustannusten 96 000 euron kasvua selittää yleinen hintojen nousu. Keskimääräinen suljettujen laitosten vankimäärä laski edellisestä vuodesta 60 vangilla. Laitosmyymälöiden käyttöjäämä heikkeni 23 000 euroa.

Palvelussuhdeasuntojen kustannusvastaavuus 1 000 €	Toteuma 2008	Toteuma 2010	Toteuma 2011	Muutos 2011/2010
TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot				
- maksullisen toiminnan myyntituotot	0	0	0	0 %
- maksullisen toiminnan muut tuotot	1 859	1 693	1 662	-2 %
Tuotot yhteensä	1 859	1 694	1 662	-2 %
KUSTANNUKSET				
Maksullisen toiminnan erilliskustannukset				
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	631	703	610	-13 %
- henkilöstökustannukset	192	158	109	-31 %
- vuokrat	2 620	2 219	2 271	2 %
- palvelujen ostot	127	134	93	-31 %
- muut erilliskustannukset	137	178	112	-37 %
Erilliskustannukset yhteensä	3 706	3 393	3 195	-6 %
KÄYTTÖJÄÄMÄ	-1 847	-1 699	-1 534	-10 %
Maksullisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista				
- tukitoimintojen kustannukset	186	169	165	-2 %
- poistot	1	0	18	5 097%
- korot	1	0	0	0
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	187	170	184	8 %
Kokonaiskustannukset yhteensä	**3 894**	**3 563**	**3 379**	**-5 %**
YLIJÄÄMÄ (+) / ALIJÄÄMÄ (-)	**-2 035**	**-1 869**	**-1 717**	**-8 %**
Käytetty eduskunnan päättämää vuokrien alentamistukea	1 829	1 686	1 694	0 %
YLIJÄÄMÄ (+) / ALIJÄÄMÄ (-) HINTATUEN JÄLKEEN	**-206**	**-183**	**-23**	**-87 %**
Käytettävissä eduskunnan päättämää vuokrien alentamistukea	2 000	2 000	2 000	

Palvelussuhdeasuntojen tulot laskivat 2 % edelliseen vuoteen nähden. Lämmitys-, sähkö- ja vesimaksut laskivat noin 73 000 eurolla ja aineiden ja tarvikkeiden kustannukset noin 20 000 eurolla, mikä laski erilliskustannuksia 13 %. Henkilöstökustannukset laskivat 31 %, koska palvelussuhdeasuntojen hoitoon käytettiin edellistä vuotta vähemmän työaikaa. Palvelusuhdeasuntoja remontoitiin vuonna 2011 edellisvuotta vähemmän, mikä puolestaan laski palve-

luiden ostokustannuksia 31 %. Muiden erilliskustannusten lasku (37 %) johtui mm. vankityövoiman käytön vähentymisestä sekä ympäristön hoito- ja ylläpitopalveluiden ja siivouspalveluiden kustannusten laskusta. Käyttöjäämä parani 166 000 euroa ja alijäämä 152 000 euroa.

Ateriakorvausten kustannusvastaavuus **1 000 €**	**Toteuma 2009**	**Toteuma 2010**	**Toteuma 2011**	**Muutos 2011/2010**
TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot				
- maksullisen toiminnan myyntituotot	491	500	490	-2 %
- maksullisen toiminnan muut tuotot	6	6	7	22 %
Tuotot yhteensä	496	506	497	-2 %
KUSTANNUKSET				
Maksullisen toiminnan erilliskustannukset				
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	239	216	195	-10 %
- henkilöstökustannukset	236	227	210	-8 %
- vuokrat	0	0	0	-50 %
- palvelujen ostot	8	7	5	-38 %
- muut erilliskustannukset	7	10	10	-1 %
Erilliskustannukset yhteensä	489	461	420	-9 %
KÄYTTÖJÄÄMÄ	**7**	**44**	**78**	**75 %**
Maksullisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista				
- tukitoimintojen kustannukset	29	28	27	-4 %
- toimitilat	56	53	53	1 %
- poistot	5	4	3	-20 %
- korot	1	0	0	-23 %
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	91	84	83	-2 %
Kokonaiskustannukset yhteensä	580	546	502	-8 %
YLIJÄÄMÄ (+) / ALIJÄÄMÄ (-)	**-84**	**-40**	**-5**	**-87 %**
KUSTANNUSVASTAAVUUS %	**86 %**	**93 %**	**99 %**	**7 %**

Kustannusvastaavuuslaskelma Rikosseuraamuslaitoksen henkilökunnan aterioista on laadittu Valtiokonttorin määräyksen mukaisella tavalla ja se osoittaa 5 000 euron alijäämää.

Valtiovarainministeriön henkilöstöruokailua koskevien periaatteiden mukaan valtiotyönantaja tukee henkilöstöruokailua vastaamalla kaikista tilakustannuksista, mihin lasketaan vuokra-, energia- ja jätevesikulut sekä kalusto. Verohallinnon päätöksessä vuodelta 2011 toimitettavassa verotuksessa noudatettavista luontoisetujen laskentaperusteista (1025/2010) 12 §:ssä määritellään aterian välittömiksi kustannuksiksi aterian valmistuksessa käytetyt raaka-aineet sekä aterian valmistus- ja tarjoilupalkat sosiaalikustannuksineen. Saman päätöksen 11 §:n mukaan ravintoedun arvona pidetään aterian välittömien kustannusten ja näiden kustannusten arvonlisäveron määrää. Ateriaa ei pidetä luontoisetuna, kun henkilöstöltä peritään aterian hintana vähintään tämä määrä.

Rikosseuraamusvirasto on määritellyt henkilöstöltä perittävän ateriakorvauksen mainitun verohallituksen päätöksen mukaisesti. Kustannusvastaavuuslaskelmassa on otettu huomioon seuraavat kustannuserät:

- aineet, tarvikkeet ja tavarat,
- henkilöstökustannukset,
- vankipalkat,
- palvelujen ostot ja
- tukitoimintojen kustannukset.

Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö määrittelee vuosittain tilinpäätöstietojen perusteella henkilöstöltä perittävän ateriakorvauksen seuraavalle vuodelle.

Henkilöstöruokailun osuus kustannuksista oli yhteensä 436 000 euroa. Kustannukset alittivat aterioiden myynnistä saadut tuotot 61 000 eurolla.

RSKK:n amk- ja maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus 1 000 €	Toteuma 2009	Toteuma 2010	Toteuma 2011	Muutos 2011/2010
TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot				
- maksullisen toiminnan myyntituotot	151	150	150	0 %
- maksullisen toiminnan muut tuotot				
Tuotot yhteensä	151	150	150	0 %
KUSTANNUKSET				
Maksullisen toiminnan erilliskustannukset				
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	0	0	0	0 %
- henkilöstökustannukset	106	97	116	20 %
- vuokrat	0	0	0	0 %
- palvelujen ostot	2	0	2	432 %
- muut erilliskustannukset	1	2	1	-42 %
Erilliskustannukset yhteensä	109	99	119	20 %
KÄYTTÖJÄÄMÄ	**42**	**51**	**31**	**-39 %**
Maksullisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista				
- tukitoimintojen kustannukset	36	41	55	33 %
- poistot	1	1	0	-21 %
- korot	0	0	0	42 %
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	37	42	56	33 %
Kokonaiskustannukset yhteensä	146	141	174	24 %
YLIJÄÄMÄ (+) / ALIJÄÄMÄ (-)	**5**	**9**	**-24**	**-367 %**
KUSTANNUSVASTAAVUUS %	**103 %**	**106 %**	**86 %**	**-19 %**

Vuoden 2011 henkilöstökustannusten ja osin tukitoimintojen kustannukset eivät ole vertailukelpoisia aikaisempien vuosien kanssa. Vuoden 2011 henkilöstökustannukset ovat toimintolaskentajärjestelmästä ja aikaisemmat vuodet vastuualueilta. Vuodesta 2011 lukien palkkoja ei ole kirjattu amk- ja maksullinen toiminta vastuualueelle.

Rikosseuraamusalan koulutuskeskus (RSKK) ja Laurea ammattikorkeakoulu järjestävät yhteistyössä rikosseuraamusalan ammattikorkeakoulututkinto -koulutusohjelman. Laskelman tulot ovat RSKK:n ja Laurean välisestä laskutuksesta. Ammattikorkeakouluopetuksesta saatavat tulot perustuvat yhteistyösopimukseen, joten niiden tasossa ei ole vuosittaisia muutoksia. Vuonna 2011 RSKK:n kustannusvastaavuus huononi 19 %, sillä henkilöstökustannukset nousivat n. 19 000 eurolla ja tukitoimintojen kustannukset n. 14 000 eurolla.

Terveydenhuoltoyksikön maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus 1 000 €	Toteuma 2009	Toteuma 2010	Toteuma 2011	Muutos 2011/2010
TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot				
- maksullisen toiminnan myyntituotot	121	149	178	19 %
- maksullisen toiminnan muut tuotot				
Tuotot yhteensä	121	149	178	19 %
KUSTANNUKSET				
Maksullisen toiminnan erilliskustannukset				
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	3	4	5	13 %
- henkilöstökustannukset	14	60	59	-2 %
- vuokrat	0	0	0	38 %
- palvelujen ostot	4	4	6	43 %
- muut erilliskustannukset	1	1	1	-32 %
Erilliskustannukset yhteensä	23	70	70	1 %
KÄYTTÖJÄÄMÄ	**98**	**80**	**108**	**35 %**
Maksullisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista				
- tukitoimintojen kustannukset	33	42	42	1 %
- poistot	0	0	0	-100 %
- korot	0	0	0	-100 %
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	33	42	42	1 %
Kokonaiskustannukset yhteensä	56	111	112	1 %
YLIJÄÄMÄ (+) / ALIJÄÄMÄ (-)	**65**	**38**	**66**	**73 %**
KUSTANNUSVASTAAVUUS %	**218 %**	**134 %**	**159 %**	**18 %**

Rikosseuraamuslaitoksen terveydenhuoltoyksikön (RTHY) tulot koostuvat Psykiatrisen vankisairaalan tekemistä mielentilatutkimuksista sekä vaarallisuusarvioinneista. Mielentilatutkimuksia ja vaarallisuusarviointeja tehtiin 424 kpl. Tulot kasvoivat 19 %, mikä johtui edellisenä vuonna tehdystä hinnantarkistuksesta. Henkilöstökustannukset laskivat hieman. Käyttöjäämä kasvoi 28 000 euroa edellisestä vuodesta 108 000 euroon. Ylijäämä kasvoi 28 000 euroa 66 000 euroon.

1.3.4 Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus

Kustannusvastaavuuslaskelmaa edellyttävää yhteisrahoitteista toimintaa ei varainhoitovuonna ollut.

1.4 Tuotokset ja laadunhallinta

1.4.1 Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet

Vuodesta 2005 alkanut vankiluvun lasku jatkui aiempaa maltillisempana vuonna 2011. Loppuvuonna vankiluku oli suurin piirtein samalla tasolla kuin vuonna 2010. Vapaudesta vankilaan tulleita oli runsas 100 vähemmän kuin edeltävänä vuonna. Päivittäinen keskivankiluku laski noin 30 vangilla. Valvotussa koevapaudessa oli päivittäin keskimäärin 113 vankia. Tutkintavankien määrä pysyi samalla korkealla tasolla kuin edellisenä vuonna, mikä on näkynyt tilanahtautena tutkintavankiloissa. Sakon muuntorangaistuksiin tehtyjen lainsäädännöllisten muutosten vaikutuksesta sakkovankien päivittäinen keskimäärä on asettunut runsaan 50 vangin tasolle. Suoritettuja muuntorangaistuksia oli vuonna 2011 kuitenkin yli 1900 kappaletta.

Vankien päivittäisestä keskimäärästä runsas 7 % oli naisia. Naisvankien osalta sekä absoluuttinen määrä että heidän suhteellinen osuutensa laski hivenen. Ulkomaalaisten vankien määrä kasvoi edelleen. Heidän päivittäinen keskimääränsä nousi 13 %:lla edellisestä vuodesta (394:stä 444:ään) ollen lähes 14 % kaikista vangeista. Merkittävää on erityisesti ulkomaalaisten tutkintavankien määrän kasvu viime vuosina. Vapautuneiden vankeusvankien keskimääräinen laitosaika (9,0 kk) piteni hieman ja tutkintavankeuden keskipituus (3,5 kk) pysyi lähes ennallaan.

Yhdyskuntaseuraamuksia suorittavien päivittäinen keskimäärä oli 3859. Naisten osuus oli vuoden lopussa 10,9 %. Yhdyskuntaseuraamusasiakkaita oli keskimäärin 111 vähemmän kuin edellisenä vuonna. Muutos johtui etupäässä ehdonalaisessa vapaudessa olevien valvottavien (-139) vähenemisestä. Ehdollisesti rangaistuja nuoria oli valvonnassa 36 vähemmän kuin vuonna 2010, kun taas yhdyskuntapalvelua suorittavien määrä lisääntyi 62:lla. Vuonna 2011 tuli täytäntöönpantavaksi 4461 yhdyskuntaseuraamusta, 107 vähemmän kuin edellisenä vuonna. Uusien ehdollisesti rangaistujen nuorten valvontojen luku kasvoi täsmälleen samalla määrällä, mutta uudet yhdyskuntapalvelut vähenivät 149:llä ja ehdonalaiseen päästettyjen valvonnat 62:lla.

Ehdonalaiseen vapauteen päästettyjen valvottavien määrän vähenemiseen on vaikuttanut niiden vankien määrän väheneminen, joilla on yli vuoden pituinen jäännösrangaistus jäljellä.

Yhdyskuntapalvelutuomioiden määrään vaikuttaa yhdyskuntapalveluksi muuntokelpoisten vankeusrangaistusten (enintään 8 kk) väheneminen, joiden määrä vuonna 2004 oli 10372 kpl ja vuonna 2010 7318 kpl. Selvimmin tähän on vaikuttanut törkeiden rattijuopumusten määrän väheneminen 4362:sta (vuonna 2004) 2984:ään (vuonna 2010). Yhdyskuntapalvelutuomioista yli puolessa päärikos on rattijuopumus.

Suoritteiden määrät	2009 TP	2010 TP	2011 TA	2011 Tuso	2011 TP	Muutos, kpl 2010-2011
Täytäntöönpantavaksi tulleet yhdyskuntaseuraamukset	4 945	4 568	5 050	4 600	4 461	-107
Vapaudesta vankilaan tulleet	7 059	6 545	6 700	6 700	6 436	-109
Yhdyskuntaseuraamuksia suorittavia keskimäärin	4 308	3 970	4 350	4 000	3 859	-111
Vankeja keskimäärin	3 492	3 291	3 380	3 300	3 262	-29
vankeusvankeja	2 840	2 635	ei määritelty	2 665	2 612	-23
sakkovankeja	83	57	ei määritelty	55	53	-4
tutkintavankeja	569	599	ei määritelty	580	598	-1
Seuraamuksiin liittyvät asiantuntijalausunnot	8 082	7 665	8 600	8 200	11 646	3 981
Rikosseuraamusalan koulutuskeskuksen opiskelijamäärä	1 384	1 460	ei määritelty	ei määritelty	1 578	118
Terveydenhuoltoyksikön omien poliklinikoiden potilaskäynnit	155 176	171 066	ei määritelty	ei määritelty	131 585	-39 481
Hoitovuorokaudet Psykiatrisessa vankisairaalassa ja vankisairaalassa	24 244	26 470	ei määritelty	ei määritelty	25 283	-1 187

Vuonna 2011 yhdyskuntapalveluun tuomitsemista varten pyydettyjen soveltuvuusselvitysten määrä oli noin 5600, mikä oli 136 kappaletta edellisvuotta vähemmän. Käsitellyistä soveltuvuusselvityksistä myönteinen soveltuvuuslausunto annettiin 66 %:ssa, soveltumattomaksi arvioitiin 11 % ja lausuntoa ei voitu laatia 23 %:ssa tapauksista. Vuoden lopulla pyydettiin valvontarangaistusta koskevan lainsäädännön tultua voimaan yli 300 valvontarangaistusselvitystä, joista huomattavaan osaan liittyi samalla soveltuvuusselvitys tai nuorta koskeva seuraamusselvitys taikka nuorisorangaistuksen toimeenpanosuunnitelma. Valvontarangaistuslausuntoja käsiteltiin 127. Lausunnoista 13 %:ssa valvontarangaistukseen tuomitseminen arvioitiin perustelluksi. Puolet lausunnoista oli kielteisiä, ja yli kolmanneksessa tapauksista lausuntoa ei voitu laatia.

Vuoden alusta voimaan tulleen nuorten seuraamusselvityksiä koskevan lain johdosta seuraamusselvityspyyntöjen määrä (5809) ylitti huomattavasti edellisen vuoden henkilötutkintapyyntöjen määrän (1767). Näiden lukujen lisäksi vuonna 2011 pyydettiin 572 kertaa samalla seuraamusselvitystä ja soveltuvuusselvitystä, kun edellisenä vuonna vastaava luku oli 534. Valvontaa pidettiin tarpeellisena 37 %:n seuraamusselvityksessä. Valvontaa ei nähty tarpeelliseksi 49 %:ssa selvityksiä. Lausuntoa ei voitu laatia 14 %:ssa tapauksia esimerkiksi siitä syystä, että nuorta ei tavoitettu.

Yhteensä syyttäjiltä ja tuomioistuimilta saapui 11 646 (6958) lausuntopyyntöä. Lausuntopyyntöjen suuri määrä aiheutti huomattavasti lisää työtä arviointikeskuksille ja yhdyskuntaseuraamustoimistoille.

Kuva 1. Vangit ja yhdyskuntaseuraamusasiakkaat keskimäärin vuosina 1989-2011.

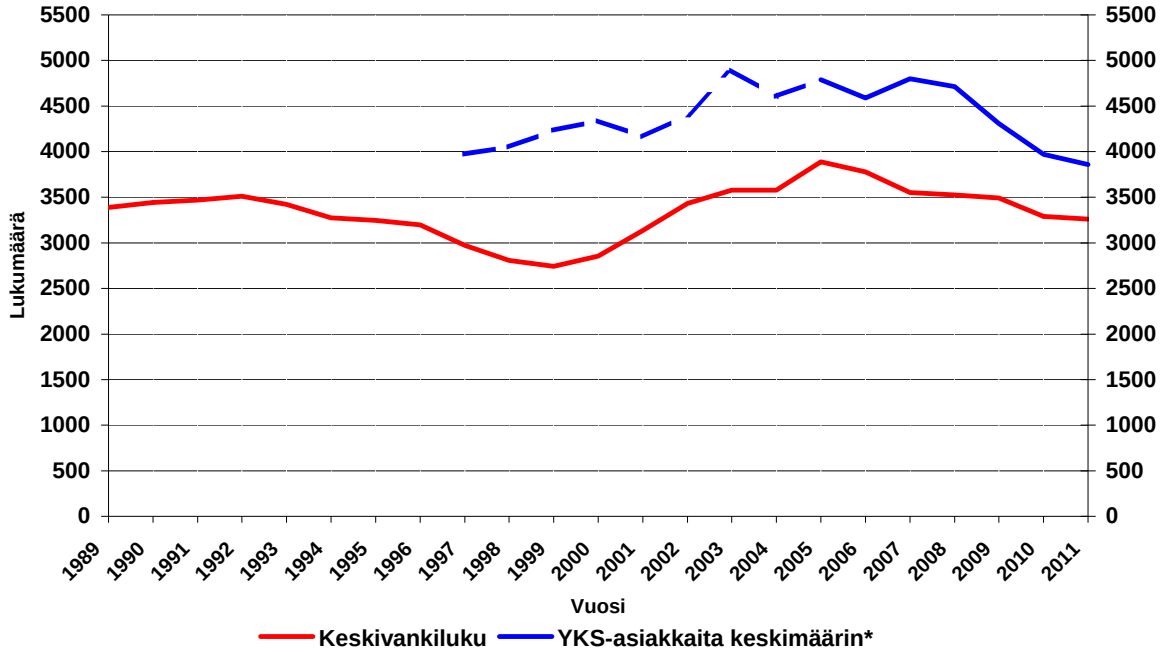

**Vuosien 1997-2004 YKS-asiakkaiden luvut perustuvat poikkileikkauspäivien tietoihin.*

1.4.2 Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu

Toiminnan laatua ja palvelukykyä koskevat tulostavoitteet saavutettiin vuonna 2011 melko hyvin. Rikosseuraamuslaitoksen strategian painopisteenä olevaa ”kohti avoimempaa täytäntöönpanoa” –tavoitetta palveli valvontarangaistuksen käyttöönotto 1.11.2011 lukien. Loppuvuodesta ei kuitenkaan tullut vielä yhtään valvontarangaistusta täytäntöönpanoon. Asteittainen suunnitelmallinen vapauttaminen lisääntyi hieman avolaitosten ja valvotun koevapauden käytön kautta. Avolaitoksissa keskimäärin päivittäin olleiden rangaistusvankien osuus kasvoi edellisen vuoden 35 %:sta 37 %:iin. Avolaitoksen kautta vapautui kuten edellisenäkin vuonna 40 % vankeusvangeista. Onnistuneiden avolaitossijoitusten osuus kasvoi edellisen vuoden 82 %:sta 84 %:iin. Avolaitoksista poistui luvatta useampia vankeja (85) kuin edeltävänä vuonna (56). Suljetuista vankiloista karkasi seitsemän vankia (10 vuonna 2010). Kaiken kaikkiaan laitosten säilytysvarmuus säilyi hyvänä, vaikka se laski hieman edellisestä vuodesta. Avolaitospaikat jakautuvat alueellisesti epätasaisesti, minkä vuoksi Etelä-Suomen rikosseuraamusalueelta sijoitetaan vankeja myös erityisesti Itä- ja Pohjois-Suomen rikosseuraamusalueen avolaitoksiin. Sähköistä valvontaa kokeiltiin kolmessa avolaitoksessa.

Valvotussa koevapaudessa olevien päivittäinen keskimäärä kasvoi selvästi edelliseen vuoteen verrattuna, mutta koevapauden määrällistä tavoitetta ei kuitenkaan saavutettu. Valvotuista koevapauksista suoritettiin loppuun 84 %. Tehostettua vapauttamistoimintaa suunniteltiin Etelä- ja Länsi-Suomen rikosseuraamusalueilla toteutettavaksi yhteistyössä sidosryhmien kanssa. Tarkoitus on sijoittaa lähiaikoina vapautuvia vankeja kahteen kilpailutettuun ulkopuoliseen laitokseen. Rikosseuraamuslaitoksen Oma koti –hankkeessa kehitettiin vuosina 2008-

2011 yhteistyökäytäntöjä asunnottomien vankilasta vapautuvien ja yhdyskuntaseuraamusasiakkaiden asuttamiseen ja asumisen edellyttämään tukeen. Hanke oli osa hallitusohjelmaan perustuvaa valtioneuvoston asettamaa Pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämisohjelmaa, joka toteutettiin 10 kaupungissa. Vapauttamisprosessista valmisteltiin vapauttamiskäsikirjaa, jossa otetaan huomioon vankiloiden ja yhdyskuntaseuraamustoimistojen tarkoituksenmukainen työnjako sekä yhteistyö sidosryhmien kanssa vapauttamisen ja valvonnan valmistelussa.

Vuoden 2011 alusta tuli voimaan laki nuoren rikoksesta epäillyn tilanteen selvittämisestä. Tämä lisäsi seuraamusselvityspyyntöjen määrän yli kolminkertaiseksi verrattuna edellisen vuoden henkilötutkintapyyntöihin. Asiantuntijalausuntopyyntöjen määrän lisääntymiseen lähes 4000:lla vaikuttivat myös uudet valvontarangaistusselvitykset, joita syyttäjä pyysi yli 300, sekä jonkin verran lisääntyneet soveltuvuusselvityspyynnöt yhdyskuntapalveluun tuomitsemista varten. Lausuntoja tekevät arviointikeskukset ja osa yhdyskuntaseuraamustoimistoja, joiden työmäärä lisääntyi huomattavasti. Lisääntynyt lausuntojen määrä vähensi muuhun työhön käytettävissä olevaa työpanosta. Rikosseuraamuslaitoksessa on selvitetty tarvittavaa asiakasarviointikokonaisuutta sekä asiakasarviointiin ja rangaistusajan suunnitelmalliseen toteuttamiseen liittyvää prosessia. Arvioinnin toteuttaminen ratkaistaan osana asiakastietojärjestelmän prosessien ja koko toimintakokonaisuuden suunnittelua.

Rangaistusajan suunnitelma laadittiin 87 %:lle yhdyskuntaseuraamusasiakkaista, mikä jäi hieman tavoitteesta. Toimeenpanosuunnitelman lisäksi 28 %:ssa yhdyskuntapalveluista tehtiin erityinen työskentelysuunnitelma, joiden osuus kasvoi kolmella prosenttiyksiköllä edellisestä vuodesta. Suunnitelmien osuuden lisääntymiseen vaikutti lainmuutoksen mahdollistama suurempi tuntimäärä (30 tuntia) yhdyskuntapalvelun tukitoimiin. Rangaistusajan suunnitelma tehtiin yhtä usealle (75 %) vuoden aikana saapuneelle rangaistusvangille kuin edellisenä vuonna. Tavoite ylitettiin huolimatta syyttäjille ja tuomioistuimille tehdyn lausuntotyön lisääntyneestä määrästä arviointikeskuksissa. Suunnitelmallista työtä tehtiin erityisesti vankeusvankien kanssa, joista 96 %:lle tehtiin rangaistusajan suunnitelma.

Vuoden alussa voimaan tullut lainmuutos, joka lisäsi mahdollisuuksia liittää tukitoimenpiteitä yhdyskuntapalvelusta suoriutumiseen, ei kuitenkaan näkynyt työskentelyohjelmiin osallistumisen lisääntymisenä. Ohjelmiin osallistui lähes sama osuus yhdyskuntaseuraamusasiakkaista (4,4 %) kuin edellisenä vuonna. Sen sijaan päihdehuollon palvelujen ja suoriutumisen tukemiseksi tarkoitettujen tuntien käyttö lisääntyi lähes joka neljännessä toimeenpanossa.

Rangaistusvankien toimintaan osallistumista kuvaava tavoite (61 %) ylittyi toteutuman ollessa 63 %, joten toimintaan osallistuminen oli myös hieman yleisempää kuin edellisenä vuonna (62 %). Päihde- ja kuntoutusohjelmissa oli vangeista yhtä suuri osuus (5,4 %) kuin edellisenä vuonna.

Päihdetyön linjauksia suunnitelleen työryhmän työ valmistui. Kaikilla rikosseuraamusalueilla jatkettiin toimintojen kehittämishanketta, jonka yhteydessä tehty eri yksiköiden toimintojen nykytilan kartoitus on pohjana toimintojen kehittämiselle.

Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu -mittarit	Toteuma 2009	Toteuma 2010	TA 2011	Tuso 2011	Toteuma 2011	Muutos 2010/2011
Lähityön osuus työajankäytöstä (vankeusrangaistukset) %	85	84	ei määritelty	ei määritelty	83	-1 %-yksikköä
Rangaistusajan suunnitelmat tehty, % aloittaneista rangaistusvangeista	71	75	71	71	75	0 %-yksikköä
Rangaistusajan suunnitelmat tehty, % toimeenpanossa olleista yhdyskuntaseuraamuksista	84	88	85	90	87	-1 %-yksikköä
Vankien terveystarkastus tehty viimeistään 14 päivän kuluessa saapumisesta, % vangeista	40	62	ei määritelty	ei määritelty	69	+7 %-yksikköä
Rangaistusvangeista aktiivitoiminnoissa keskimäärin päivässä, %	60	62	60	61	63	+1 %-yksikköä
Toiminta- ja päihdeohjelmien osuus rangaistusta suorittavien vankien työajankäytöstä, %	5,6	5,4	ei määritelty	ei määritelty	5,4	0 %-yksikköä
Työskentelyohjelmiin osallistuneet yhdyskuntaseuraamusasiakkaat, %	4,9	4,9	ei määritelty	ei määritelty	4,4	-0,5 %-yksikköä
Rangaistusvangeista avolaitoksissa keskimäärin päivässä, %*	32	35	33	34	37	+2 %-yksikköä
Avolaitoksista vapautuneet vuoden aikana vapautuneista vankeusvangeista, %	34	40	ei määritelty	ei määritelty	40	0 %-yksikköä
Avolaitossijoitusten onnistuminen, %	81	82	ei määritelty	ei määritelty	84	+2 %-yksikköä
Vankeja valvotussa koevapaudessa keskimäärin päivässä, henkilöä	85	102	ei määritelty	150	113	+11
Valvotun koevapauden loppuun suorittaneet, % aloitetuista	85	83	83	85	84	+1 %-yksikköä
Yhdyskuntapalvelun loppuun suorittaneet, % aloitetuista	82	83	83	85	85	+2 %-yksikköä
Laitosten säilytysvarmuus, %	99,2	99,3	99,2	99,2	99,0	-0,3 %-yksikköä
Poistumisluvalta määräaikana palaamatta jääneet/vuoden aikana vankilassa olleet, %	1,9	2,5	ei määritelty	ei määritelty	2,4	-0,1 %-yksikköä
Väkivaltarikkomuksista määrätyt seuraamukset vankeinhoitolaitoksessa 100 000 vankipäivää kohden enintään	9,5	12,2	ei määritelty	ei määritelty	13,9	+1,7

** Vastaa noin 30 %:a kaikista vangeista. Huom! tutkintavankia ei voi sijoittaa avolaitokseen.*

1.5 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

1.5.1 Henkilöstömäärä ja -rakenne

Tuottavuusohjelman mukaiset henkilöstösäästötavoitteet saavutettiin. Tuottavuusohjelmakaudella 2005-2011 toteutui 9,6 %:n henkilötyövuosivähennys. Asetettu henkilötyövuositavoite vuonna 2011 oli 2914 ja toteuma 2895.

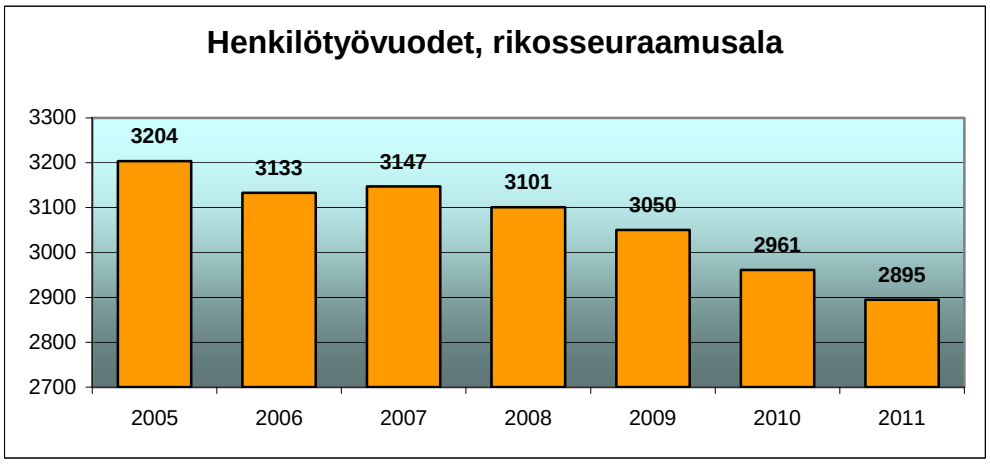

Konnunsuon lopettamisen ja Pelson supistamisen johdosta rakenteellisen muutoksen kohteena oleva henkilöstö on sijoittunut uusiin tehtäviin. Muutoksen kohteena olevien tukemisessa noudatettiin valtion henkilöstön aseman järjestämisestä organisaation muutostilanteessa annettua valtioneuvoston periaatepäätöstä sekä oikeusministeriön ja Rikosseuraamuslaitoksen henkilöstöpoliittisia periaatteita. Kaikille tarjottiin myös mahdollisuutta jatkaa Rikosseuraamuslaitoksen palveluksessa. Tukitoimista huolimatta 18 virkamiestä jouduttiin irtisanomaan.

Henkilöstö, lukumäärä ja %-osuus, 31.12.	2009		2010		2011	
	lkm	%-osuus	lkm	%-osuus	lkm	%-osuus
Mies	1840	58	1775	58	1723	57
Nainen	1320	42	1280	42	1283	43
Vakinainen	2709	86	2676	88	2654	88
Määräaikainen	455	14	379	12	352	12
Kokoaikainen	3095	98	2984	98	2922	97
Osa-aikainen	65	2	71	2	84	3
Kokonaismäärä	3160	100%	3055	100%	3006	100%

Miesten osuus on vuodessa laskenut 58,1 %:sta 57,3 %:iin. Kokoaikaisten määrä on laskenut 97,7 %:sta 97,2 %:iin.

Henkilötyövuodet vähenivät kaikilla rikosseuraamusalueilla. Länsi-Suomen rikosseuraamusalueen henkilötyövuosimäärään sisältyy alueelle perustettuun valtakunnalliseen sähköisen valvonnan keskusvalvomoon rekrytoitu uusi henkilöstö (4 htv).

Henkilötyövuodet	2009*	2010	2011
Keskushallinto	84	83	81,5
Etelä-Suomen rikosseuraamusalue	842	816	811,3
Länsi-Suomen rikosseuraamusalue	886	875	874,7
Itä- ja Pohjois-Suomen rikosseuraamusalue	1001	953	901,1
Terveydenhuoltoyksikkö	190	193	189,5
Rikosseuraamusalan koulutuskeskus	47	41	36,4
Yhteensä	**3050**	**2961**	**2895**
** Vuosi 2009 ei ole täysin vertailukelpoinen organisaatiomuutoksen vuoksi.*			

Vuonna 2011 oli vartiointi- ja valvontatehtävissä 47 %, hallintotehtävissä 12 % ja koulutus-, kuntoutus- ja sosiaalityössä 9 % henkilöstöstä ja yhdyskuntaseuraamusten toimeenpanossa 8 % henkilöstöstä.

Henkilöt tehtäväluokittain, lukumäärä ja %-osuus, 31.12.						
	Mies		Nainen		Yhteensä	
Tehtäväluokka	lkm	%	lkm	%	lkm	%
Hallinto	63	4	295	23	358	12
Vartiointi ja valvonta	1149	67	261	20	1410	47
Johto	60	3	38	3	98	3
Koulutus, kuntoutus, sosiaalityö	95	6	180	14	275	9
Terveydenhuolto	55	3	136	11	191	6
Taloushuolto	19	1	145	11	164	5
Työnjohto	188	11	27	2	215	7
Kiinteistönhoito	45	3	10	1	55	2
Yhdyskuntaseuraamusten toimeenpano	49	3	191	15	240	8
Yhteensä	1723	100	1283	100	3006	100

Henkilöstön keski-ikä oli 44,9 vuotta (valtion keskiarvo 45,3). Keski-ikä on noussut viime vuosina tasaisesti. (RSKK on mukana laskelmassa 2008 alkaen ja RTHY vuodesta 2010 alkaen. Niiden vaikutus kokonaisuuteen on vähäinen.)

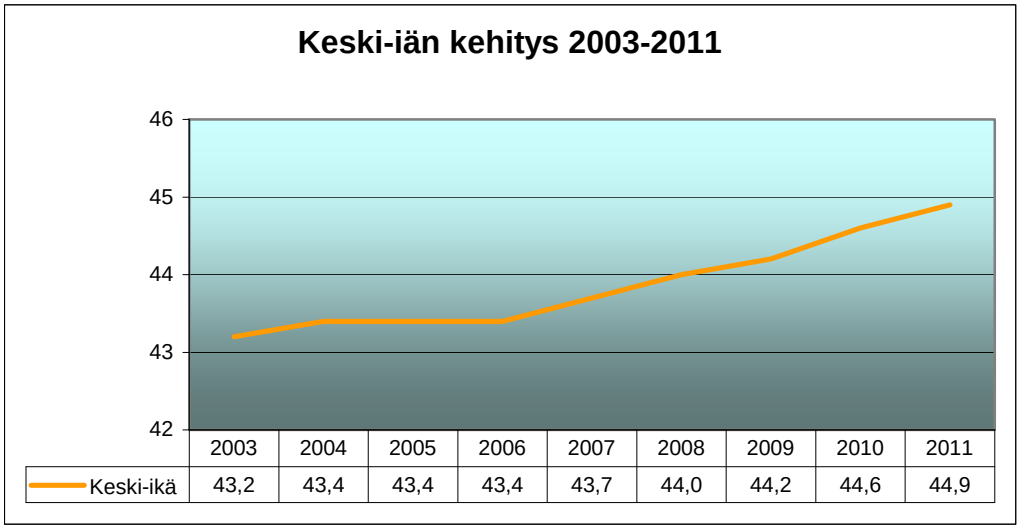

Nuoremman henkilöstön rekrytointi on henkilöstövähennyksistä johtuen erittäin vähäistä, joten keski-ikä tulee nousemaan tulevinakin vuosina. Keski-iän nouseminen on yhteydessä mm. lisääntyviin pitkiin sairauslomiin. Korkeimmat keski-iät ovat Rikosseuraamusalan koulutuskeskuksessa 51,9 ja Keskushallintoyksikössä 50,5.

Keski-ikä 31.12.	Mies	Nainen	Yhteensä	Henkilöitä
KEHA	50,4	50,5	50,5	83
Rikosseuraamusalueet	44,9	44,3	44,7	2684
RTHY	44,5	45,1	44,9	211
RSKK	52,0	51,8	51,9	28
Yhteensä	45,1	44,8	44,9	3006

Miehiä ja naisia on eri ikäluokissa suurin piirtein samassa suhteessa. 50-60 -vuotiaiden kohdalla miehiä on suhteellisesti enemmän kuin muissa ikäluokissa. Yli 60-vuotiaiden kohdalla naisten osuus on korkeampi.

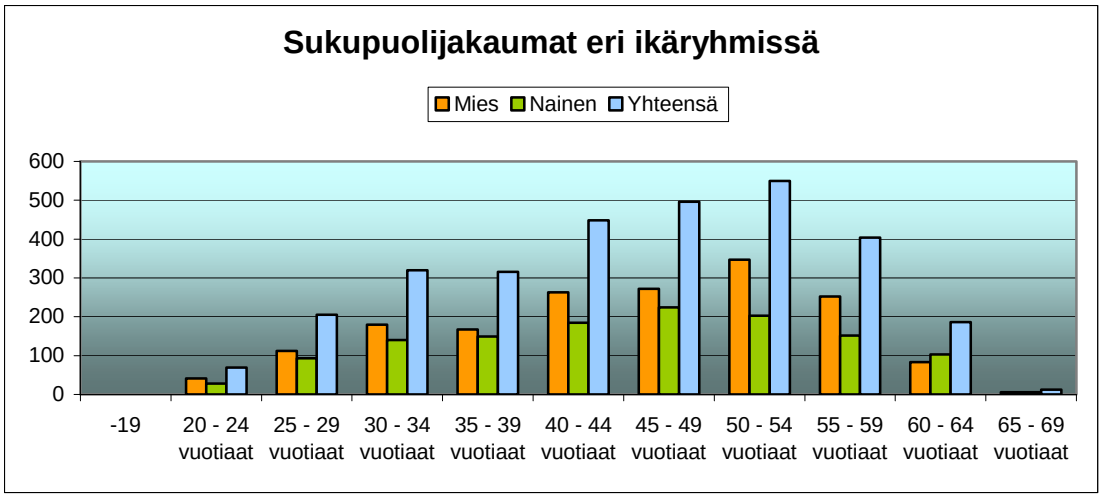

1.5.2 Työhyvinvointi

Sairauspoissaolot kasvoivat edellisen vuoden 14,3:sta 14,7:ään (työpäivinä/htv). Kasvu oli jaksotyötä tekevien kohdalla 0,1 työpäivää/htv, muiden kohdalla (virastotyöaika, viikkotyöaika ja työaikaseurannan ulkopuolella olevat) 0,9 työpäivää/htv.

Sairauspoissaolot	2009	2010	Tuso 2011	2011
Sairauspoissaolot, koko ala, (työpäivää/ htv)	**14,9**	**14,3**	**13,6**	**14,7**
Sairauspoissaolot vankiloissa, (kalenteripäivää/htv *)	21,1	20,7	19,0	21,6
Sairauspoissaoloista aiheutuneet palkkakustannukset % maksetusta palkasta**	4,16	4,12	4,00	4,33
**Vankiloissa jaksotyötä, seuranta kalenteripäivinä.* ***Ilmoittaa sairauspoissaolojen ajan palkkojen osuuden palkkakustannuksista*				

Lyhyitä sairauspoissaoloja (1-3 päivää) oli 21,8 % (työpäivinä, kaikista sairauspoissaolopäivistä).

Sairauspoissaolot	työpäivää/htv	lyhyiden sairauspoissaolojen osuus, %
Vankilat	15,7	15,1
Yks-toimistot	12,2	26,2
Rikosseuraamusalueiden yhteiset (=aluekeskus+arviointikeskus+täytänt.pano)	10,0	26,5
KEHA	6,4	30,7
RSKK	11,9	33,6
RTHY	14,0	24,8
Yhteensä	14,7	21,8

Lyhyet sairauspoissaolot ovat vuotta 2010 lukuun ottamatta laskeneet viime vuosina.

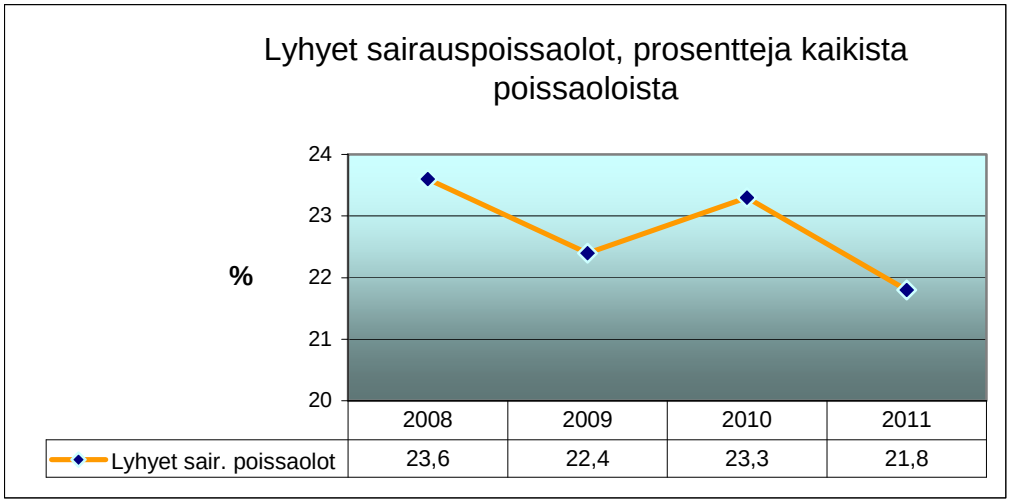

Työhyvinvoinnin kokonaiskustannukset (ilman poissaoloja) olivat 2 697 220 € (vuonna 2010 2 576 941 €, vuonna 2009 2 589 937 € ja 2008: 2 392 755).

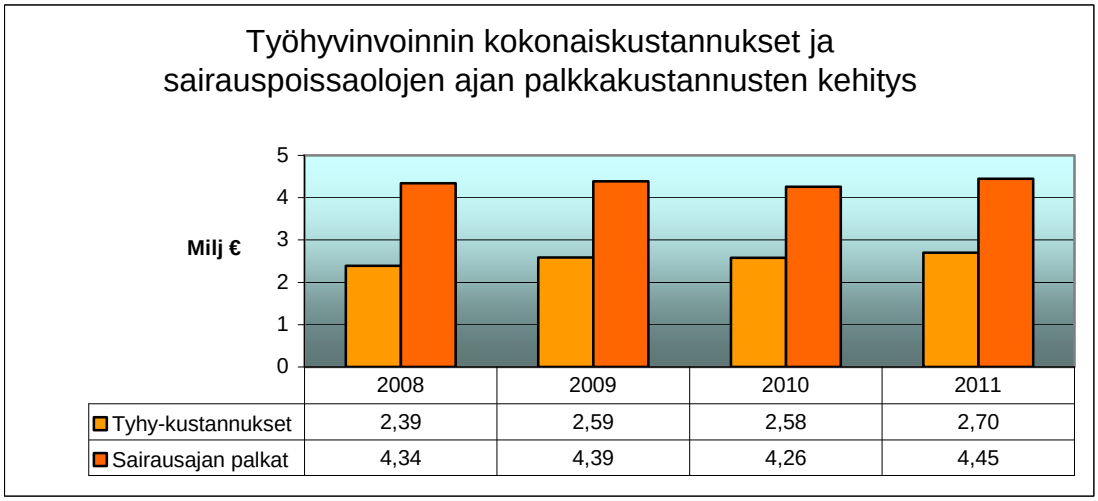

Vuoden 2010 tilinpäätöksessä oletettiin, että lisätty panostus työhyvinvointiin voisi näkyä sairauspoissaolojen (palkkakustannusten) vähenemisenä. Viime vuoden kehitys ei kuitenkaan tue tuota oletusta. Työhyvinvointiin lisättiin edelleen panostusta, mutta sairauspoissaolot ja niiden palkkakustannukset nousivat.

Vuonna 2009 alkanut VARPU-hanke saatettiin päätökseen. Varhaisen puuttumisen käsikirja valmistui vuoden 2011 syksyllä ja se toimitettiin jokaiselle esimiehelle. Esimiesten tukeminen ja rohkaiseminen VARPU:n käyttämiseen on jatkuvana haasteena. VARPU-toimintamallia pidetään esillä kehitystoiminnassa.

Sellaisen henkilöstön osuus, jolla ei ole ollenkaan sairauspoissaoloja vuoden aikana (=terveysprosentti), on suurin RSKK:ssa (47,1 %).

Terveysprosentti	2011
KEHA	39,6
Rikosseuraamusalueet	30,7
RTHY	36,8
RSKK	47,1
Yhteensä	31,7

Viime vuosina terveysprosentti on ollut vähän yli 31. Viime vuonna se nousi 31,7 %:iin.

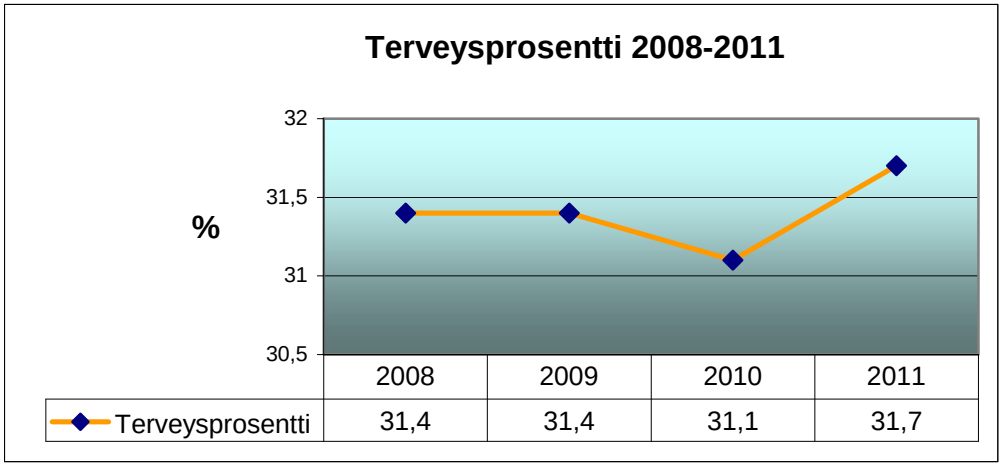

VMBaron muuttuneet indeksit eivät täysin vastaa entisiä, joten vertailu vuotta 2010 edeltäviin vuosiin ei anna käyttökelpoista tietoa.

VMBaro	2010	Tuso 2011	2011
Johtajuusindeksi (JO)	3,03	*	3,17
Osaamisen johtamisindeksi (OS)	3,28	*	3,40
Työhyvinvointi-indeksi (TY)	3,46	*	3,56
Kokonaisindeksi (Y)	3,14	3,25	3,25
Johtamisindeksi (1)	3,13	3,27	3,27
**Ei määritelty*			

VMBaron indeksit paranivat edellisestä vuodesta. Myös ”työhyvinvointikysymyksen” (C3) tulos parani edellisen vuoden 7,37:stä 7,53:een (asteikko 4-10). Rikosseuraamusalan negatii-

vinen poikkeama valtion keskiarvosta väheni lähes puolella. Vuonna 2010 VMBaron ”kokonaisindeksin” (Y) arvo oli 0,19 yksikköä valtion keskiarvon alapuolella. Vuonna 2011 ero oli enää 0,10 yksikköä.

1.5.3 Osaaminen ja aineeton pääoma

Henkilöstön koulutuspäivät ovat vuosina 2009-2011 lisääntyneet. Koulutustaso nousi edellisestä vuodesta yhdellä kymmenyksellä.

Koulutus	2009	2010	2011
Henkilöstön koulutustasoindeksi	4,2	4,2	4,3
Henkilöstön koulutuspäivät/htv	3,0	3,3	3,4

Koulutustyöryhmän raportti alalletulokoulutuksen uudistamisesta valmistui. Uudistettu alalletulokoulutus edellyttää lakimuutoksia sekä uuden opetussuunnitelman tekemistä. Alalletulokoulutuksen toteutuksen valmistelu alkoi syksyllä 2011.

Rikosseuraamusalan koulutuskeskuksen toteuttama rikosseuraamusesimiehille ja apulaisjohtajille suunnattu koulutusohjelma on lähtenyt hyvin käyntiin. Kaksi ensimmäistä kurssia on jo toteutettu ja kolmas alkoi joulukuussa 2011.

Vaihtuvuus	Alkaneet palvelujaksot				Päättyneet palvelujaksot			
	2008	2009	2010	2011	2008	2009	2010	2011
Vakinaiset	38	15	21	31	176	134	141	162
Määräaikaiset	679	691	616	611	609	639	582	564
Yhteensä	717	706	637	642	785	773	723	726

Vaihtuvuus	Keskim. henkilöstön lkm.				Vaihtuvuus %			
	2008	2009	2010	2011	2008	2009	2010	2011
Vakinaiset	2801	2756	2676	2678	7,7	5,4	6,1	7,2
Määräaikaiset	522	503	483	411				
Yhteensä	3323	3259	3159	3089				

Vuonna 2011 vaihtuvuus palasi edeltävälle tasolle siitä kuopasta, jonka ilmeisesti Konnunsuon ja Pelson tilanne ja organisaatiomuutos olivat aiheuttaneet.

Työkyvyttömyyseläkkeet	2008	2009	2010	2011
Työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyneet	19	13	13	13
Henkilöstön lukumäärä	3203	3160	3050	3006
% koko henkilöstöstä	0,6	0,4	0,4	0,4

Yksinkertaisina korvattavat ylityöt ovat ajalla 2008-2011 vähentyneet 27 %. (Todelliset tehdyt tunnit ilmaisevat säännönmukaisen työajan ylitykset. Työajan ylitys muunnetaan ylityön kertoimilla (50 % tai 100 %) yksinkertaisina korvattaviksi tunneiksi, jotka korvataan rahana tai siirretään työaikapankkiin).

Ylityöt	2008	2009	2010 (11 kk)*	2011
Todelliset tehdyt tunnit	109 167	69 356	84 374	80 500
Yksinkertaisina korvattavat tunnit	181 040	115 478	139 541	132 301
** Personec-järjestelmään siirtymisen vuoksi laskelmissa mukana vain 11 kk*				

Maksetut ylityötunnit ja kustannukset, (tunnit, jotka on maksettu työaikapankista pois)							
	2009		2010		2011		Muutos 2011-2010
	Tunnit	€	Tunnit	€	Tunnit	€	€
Lisätyöt	27 767	369 425	25809	371 745	19 644	283 542	-88 203
Ylityöt	73 467	1 672 098	63 077	1 429 433	62 625	1 456 422	26 989
Muut lisät	653	2 210	685	2 782	243	951	-1 831
Yhteensä	101 887	2 043 732	89571	1 803 960	82 512	1 740 914	-63 046

1.6 Tilinpäätösanalyysi

1.6.1 Rahoituksen rakenne

Rangaistusten täytäntöönpanon määrärahat on budjetoitu oikeusministeriön pääluokan 25 lukuun 40. Vertailtavuuden vuoksi analyysissa on edellisen vuoden luvut esitetty suluissa.

Rikosseuraamuslaitoksen kirjanpitoyksikön menoihin oli käytettävissä kertomusvuonna rangaistusten täytäntöönpanon määrärahoja yhteensä 256,4 miljoonaa euroa, mikä oli 7,1 miljoonaa euroa ja 2,9 % enemmän kuin edellisenä vuonna. Talousarviossa myönnettiin määrärahoja 246,2 miljoonaa euroa (vähennettyinä virkasiirroilla, jotka johtuivat Konnunsuon vankilan lakkauttamisesta ja Pelson vankilan toiminnan supistamisesta, yhteensä 0,1 miljoonaa euroa). Myönnetyistä määrärahoista 2,0 miljoonaa euroa myönnettiin lisätalousarviolla, josta oli vähennetty 0,2 milj. euroa Palkeet-hinnoittelun yhtenäistämisen johdosta. Edelliseltä vuodelta siirtyi 10,2 miljoonaa euroa. Varsinaisessa talousarviossa myönnettiin toimintamenomäärärahaa 219,5 miljoonaa euroa ja avolaitostöihin 6,0 miljoonaa euroa.

Käytettävissä olevista määrärahoista toimintamenoihin myönnettyjä määrärahoja (vähennettynä virkasiirroilla) oli käytettävissä yhteensä 230,3 miljoonaa euroa (225,5 milj. euroa) eli 2,1 % enemmän kuin edellisenä vuonna, ja avolaitostöihin myönnettyjä määrärahoja 7,4 miljoonaa euroa (6,3 milj. euroa).

Kirjanpitoyksikön käytössä oli muiden pääluokkien määrärahoja yhteensä 0,3 miljoonaa euroa, mistä kirjanpitoyksiköiden välisestä yhteistoiminnasta ja yhteisrahoitteisesta toiminnasta aiheutuneita kuluja laskutettiin määrärahan myöntäneiltä virastoilta yhteensä 0,1 miljoonaa euroa (talousarviokirjanpidon tili 630). Muihin pääluokkien määrärahoihin sisältyy työllistämismäärärahaa, jolla työllistettiin n. 6 henkilötyövuoden edestä.

Rikosseuraamuslaitoksen toiminta on kokonaisuudessaan nettobudjetoitu. Nettobudjetoidulle toimintamenomomentille kirjattiin varainhoitovuoden aikana tuloja yhteensä 14,7 miljoonaa euroa, mistä maksullisen toiminnan tuotot olivat 10,3 miljoonaa euroa, vuokrat ja käyttökorvaukset 1,8 miljoonaa euroa, yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot 0,9 miljoonaa euroa ja muut tuotot yhteensä 1,8 miljoonaa euroa.

1.6.2 Talousarvion toteutuminen

Menoarviot ja siirretyt määrärahat

Rikosseuraamuslaitos käytti rangaistusten täytäntöönpanon määrärahoja (pääluokka 25) 243,8 miljoonaa euroa (239,1 milj. euroa), mikä oli 2,0 % enemmän kuin edellisenä vuonna. Määrärahoista toimintamenomäärärahaa käytettiin 220,3 miljoonaa euroa, mikä oli 1,7 % enemmän kuin edellisenä vuonna (216,6 milj. euroa).

Avolaitostöihin myönnettyä määrärahaa käytettiin 4,8 miljoonaa euroa, mikä oli 0,2 miljoonaa euroa vähemmän kuin edellisenä vuonna. Avolaitosmäärärahaa siirtyi 2,6 miljoonaa euroa vuodelle 2012. Merkittävimmät avolaitostyökohteet perustuivat yhteistyösopimuksiin metsähallituksen, Finavian, Museoviraston, Hämeenlinnan ja Helsingin kaupunkien sekä Suomenlinnan hoitokunnan kanssa. Työkohteina olivat mm. kadunrakennuskohteita Suomenlinnassa, Helsinki-Malmin lentoasema sekä vankiloiden omat korjausrakentamiskohteet. Määrärahan

käyttö vuonna 2011 jäi ennakoitua pienemmäksi, koska Suomenlinnan rakennushankkeet etenivät suunniteltua hitaammin ja hankkeita siirtyi seuraavalle vuodelle.

Muiden pääluokkien määrärahoja käytettiin yhteensä 0,3 miljoonaa euroa (0,5 milj. euroa), mihin sisältyy valtionhallinnolle tarkoitettuja työllistämistukimäärärahoja 0,2 milj. euroa. Kirjanpitoyksiköiden väliseen yhteistoimintaan liittyviä menoja kirjattiin talousarviokirjanpidon tilille 630 yhteensä 0,1 miljoonaa euroa (0,2 milj. euroa). Yhteistyö liittyi pääosin kansainväliseen yhteistyöhön ja virkamiesvaihtoon, Kaiku-hankkeen toteuttamiseen, työhyvinvoinnin edistämiseen, johtamistaitojen kehittämiseen, VARPU-käsikirjan laatimiseen sekä tutkimusyhteistyöhön yliopistojen ja Opetushallituksen kanssa.

Menoarviotileille ja siirrettyjen määrärahojen tileille kirjatut menot (netto) olivat yhteensä 244,0 miljoonaa euroa (239,5 milj. euroa), mikä oli 1,9 % enemmän kuin edellisenä vuonna. Vuodelle 2012 siirrettiin pääluokan 25 määrärahoja 12,6 miljoonaa euroa (10,2 milj. euroa), mikä oli 2,4 miljoonaa euroa ja 23,6 % enemmän kuin edellisenä vuonna. Toimintamenomäärärahaa siirtyi vuodelle 2012 10,0 miljoonaa euroa, yhteensä 4,3 % kaikista käytettävistä olevista toimintamenomäärärahoista. Siirtyvän erän suuruuteen vaikuttivat Kuopion ja Mikkelin vankiloiden uudisrakennusten käyttöönoton siirtyminen, minkä vuoksi ennakoidut vuokrankorotukset eivät täysimääräisesti kohdistuneet vuodelle 2011. Myös Helsingin vankilan ruokalan remontin suunniteltua hitaampi eteneminen vaikutti siirtyvän erän suuruuteen.

Tuloarviotilit

Koska rikosseuraamusalan toiminta on kokonaan nettoutettu 2009 lähtien, tuloarviotilille 12.25.40 ei kertynyt tuloja.

1.6.3 Tuotto- ja kululaskelma

Kirjanpitoyksikön tuotto- ja kululaskelma on laadittu liikekirjanpidon periaatteita noudattaen. Kulut olivat kertomusvuonna 241,0 miljoonaa euroa tuottoja suuremmat. Kulujäämä kasvoi edellisestä vuodesta 0,6 %. Toiminnan tuotoilla katettiin 6,2 % toiminnan kuluista.

Toiminnan tuotot olivat yhteensä 14,7 miljoonaa euroa (14,9 milj. euroa), jotka ovat 0,2 miljoonaa euroa eli 1,2 % vähemmän kuin edellisenä vuonna. Tuottoihin sisältyi maksullisen toiminnan tuottoja 10,3 miljoonaa euroa (10,3 milj. euroa), vuokria ja käyttökorvauksia 1,8 miljoonaa euroa (1,8 milj. euroa) ja muita toiminnan tuottoja 2,7 miljoonaa euroa (2,8 milj. euroa).

Sekä maksullisen toiminnan tuotot että muut toiminnan tuotot vähenivät kumpikin 0,1 miljoonaa euroa edelliseen vuoteen nähden. Vuokra- ja käyttökorvaustuotot pysyivät samalla tasolla kuin viime vuonna. Metsän myynnistä saadut tuotot sekä Konnunsuon vankilan kertaluonteiset käyttöomaisuuden myynnit vaikuttivat positiivisesti tuottoihin. Lisääntyneet henkilökunnan poissaolot lisäsivät sairasvakuutuspalveluiden tuottoja ennakoitua enemmän.

Työtoiminnan ulkoiset tuotot laskivat 0,4 miljoonaa euroa. Työtoiminnan tuloihin vaikuttivat vähentävästi muun muassa Konnunsuon vankilan lakkauttaminen sekä Mikkelin vankilan rakennushanke, minkä vuoksi työtoimintaa oli vähemmän.

Toiminnan kulut olivat yhteensä 238,9 milj. euroa ja pysyivät siten edellisen vuoden tasolla. Aine- ja tarvikkeiden ostot, kiinteistöjen vuokrakulut sekä muut kulut olivat nousseet kauden

aikana, kun taas henkilöstömenot, palveluiden ostot, valmistus omaa käyttöön sekä poistot olivat pienentyneet. Henkilöstökulut muodostivat toiminnan kuluista 58 %, vuokrat 18 %, aineiden ja tarvikkeiden ostot 11 %, palvelujen ostot 9 %, poistot 1 % ja muut kulut 3 %. Kulurakenteessa ei tapahtunut suurempia muutoksia.

Henkilöstökulut, jotka olivat yhteensä 139,4 milj. euroa, pienentyivät edellisestä vuodesta 3,0 miljoonaa euroa, -2,1 %. Niukkojen taloudellisten resurssien ja tuottavuusohjelman toteuttamisvelvollisuuden takia henkilötyövuosia vähennettiin yhteensä 66. Henkilöstökuluihin sisältyy vankipalkkoja ja vankien toiminta- ja käyttörahoja sivukuluineen 6,2 miljoonaa euroa. Koska vankimäärä väheni marginaalisesti ja pysyi lähes samalla tasolla kuin edellisenä vuonna, kulujen pienentyminen oli vähäistä, yhteensä -0,1 milj. euroa.

Lomapalkkavelan muutoksena henkilöstökuluihin kirjattiin yhteensä -0,1 miljoonaa euroa, mikä on 1,2 miljoonaa euroa vähemmän kuin edellisenä vuonna. Oikaisuerinä henkilöstömenoihin on kirjattu sairausvakuutuslain, tapaturmavakuutuslain ja muiden vastaavien lakien mukaisina palautuksina yhteensä 2,1 miljoonaa euroa, mikä on 0,2 milj. euroa enemmän kuin edellisenä varainhoitovuotena.

Vuokrakulut, joita oli yhteensä 42,5 miljoonaa euroa, kasvoivat edellisestä vuodesta 3,9 miljoonalla eurolla, yhteensä 10,1 %. Vuokrakuluista 37,7 miljoonaa euroa oli toimitilojen vuokria (joista 35,7 milj. euroa Senaatti-kiinteistöille maksettuja vuokria), 2,2 miljoonaa euroa asuntojen vuokria (lähes kaikki maksettu Senaatti-kiinteistöille), 1,5 miljoonaa euroa maanvuokria, 0,8 miljoonaa euroa koneiden ja laitteiden sekä kuljetusvälineiden vuokria ja muita vuokria 0,3 miljoonaa euroa.

Vuokrakulujen nousu johtui toimitilavuokrien kasvusta. Vuokrakulujen nousu aiheutui Kuopion vankilan uudisrakennuksen käyttöönotosta, tehdyistä pienehköistä investointihankkeista ja elvytysrahoituksella toteutetuista investointi- ja kunnossapitotoimista. Vuonna 2010 Länsi-Suomen rikosseuraamusalueen hoito- ja kunnossapitovuokrat kirjattiin muut ympäristö- ja ylläpitopalvelut -liikekirjanpidontilille, mutta vuonna 2011 kirjauskäytäntöä muutettiin siten, että nämä kulut kirjattiin vuokriin. Vuokrakustannukset kasvoivat kirjauskäytännön muutoksesta johtuen 2,0 milj. euroa. Vuokrat ilman kirjauskäytännönmuutosta nousivat yhteensä 1,9 milj. euroa, eli 4,8 %.

Vuokrakustannusten ennakoitua pienempään nousuun vaikuttivat joidenkin investointihankkeiden sekä Mikkelin rakennushankkeen valmistumisen lykkääntyminen suunnitellusta.

Aineiden ja tarvikkeiden ostot, joita oli yhteensä 26,6 milj. euroa nousivat 1,3 milj. eurolla, yhteensä 5,0 % edellisestä vuodesta. Ryhmään kuuluvat arvoltaan vähäiset koneet, kalusteet ja laitteet, toimistotarvikkeet, kirjat, lehdet ja muut painotuotteet, elintarvikkeet, vaatteisto, puhdistusaineet ja – tarvikkeet, poltto- ja voiteluaineet, lämmitys, sähkö, vesi, rakennusmateriaali ja muut aineet, tarvikkeet ja tavarat. Kaikki ryhmään kuuluvat kulut nousivat, pois lukien rakennusmateriaalit kirjat, lehdet ja muut painotuotteet sekä vaatteisto. Rakennusmateriaalit vähenivät -0,2 milj. euroa, yhteensä 26,5 %, kirjat, lehdet ja muut painotuotteet 0,01 milj. euroa, yhteensä 2,9 % ja vaatteisto 0,03 milj. euroa, yhteensä 6,9 %. Myös elintarvikkeiden ostot vähenivät kauden aikana, yhteensä 0,1 milj. euroa eli 2,6 %, mikä johtui maailman markkinahinnan alenemisesta. Lämmitys- ja sähköenergian ostoja tehtiin yhteensä 7,2 miljoonalla eurolla, mikä oli 0,4 milj. euroa enemmän kuin edellisenä vuonna, yhteensä 6,2 %. Lämmitys- ja sähköenergiakulujen nousu johtui hinta-inflaatiosta. Lääke- ja päihdekontrolli-

materiaalikulut nousivat 0,1 miljoonalla eurolla, yhteensä 7,8 %, mikä johtui lähinnä lääkkeiden hintatason noususta.

Palvelujen ostot, joita oli yhteensä 22,2 milj. euroa vähenivät 1,1 miljoonalla eurolla eli 4,7 % edellisestä vuodesta. Palvelujen ostoihin sisältyy toimistopalveluja, korjaus- ja kunnossapitopalveluja, puhtaanapito- ja pesulapalveluja, henkilöstöpalveluja, rakentamispalveluita ja erilaisia muita palveluja. Ryhmään kuuluvat korjaus- ja kunnossapitopalvelut, rakennuspalvelut, toimistopalvelut sekä puhtaanapito- ja pesupalvelut vähentyivät edelliseen vuoteen verrattuna, kun taas henkilöstöpalvelut ja muut palvelut lisääntyivät kauden aikana. Toimistopalveluihin sisältyi talous- ja henkilöstöpalveluiden ostoja Palkeilta 2,2 miljoonalla eurolla sekä oikeushallinnon palvelukeskuksen (OTTK) oman työn osuus 1,0 miljoonaa euroa. Edelliseltä vuodelta saatiin Palkeista 0,1 milj. euroa palvelumaksujen palautusta ja OTTK:lle puolestaan maksettiin 0,1 milj. euroa lisämaksuja. OTTK:n budjetoidut palvelumaksut alitettiin 1,9 milj. eurolla, koska mm. suunnitellut työasemahankinnat viivästyivät, ja hankinnat jouduttiin siirtämään vuodelle 2012.

Niukkojen resurssien takia muita kehittämishankkeita on jouduttu siirtämään myöhäisempään ajankohtaan. ICT-budjetti alitettiin myös siitä syystä, että Kiekun käyttöönotto siirtyi myöhäisempään ajankohtaan, jolloin mm. kassajärjestelmien uusimista ei toteutettu. Muihin palveluihin sisältyvät vankien ravitsemuspalvelut nousivat kauden aikana 117,5 % yhteensä 0,8 milj. euroa, enimmäkseen siitä syystä, että Helsingin vankilan ruokala oli remontissa ja ruokapalvelut oli ostettava ulkopuoliselta toimittajalta. Muihin palveluihin sisältyvät vankien terveyspalvelut nousivat edellisestä vuodesta 0,3 milj. euroa, pääosin siitä syystä, että ulkopuolisten sairaalahoitovuorokausien määrä nousi 21,9 %, yhteensä 107 hoitovuorokautta. Muut palveluiden ostot vähenivät tai pysyivät muiden kuin puhtaanapitopalveluiden osalta lähes samalla tasolla kuin viime vuonna. Kirjauskäytännön muutoksesta johtuen hoitovuokrien ja kunnossapitovuokrien kulut, jotka oli aikaisemmin kirjattu puhtaanapitopalveluihin, kirjattiin vuonna 2011 vuokriin. Tästä syystä puhtaanapitopalveluihin sisältyvät muut ympäristön hoito ja - ylläpitopalvelut vähenivät 2,0 milj. euroa viime vuoteen verrattuna.

Muut kulut, joita oli yhteensä 2,5 milj. euroa, lisääntyivät 0,1 milj. euroa edellisestä vuodesta. Muihin kuluihin sisältyvät henkilöstön matkakulut lisääntyivät 8,8 % ollen 1,9 miljoonaa euroa. Näihin kuluihin sisältyy työnantajan työntekijälle myönnetyt matkasetelit, yhteensä 0,1 milj. euroa. Valtion matkastrategian mukaan matkustamisesta aiheutuvia kustannuksia tulee vähentää vähintään 4 % vuoden 2008 tasosta vuoteen 2011 mennessä. Tavoitteen asettamisessa ei huomioida työmatkasetelien osuutta. Rikosseuraamuslaitoksen matkustuspalveluiden kulut ovat vuodesta 2008 vähentyneet 4,2 %:lla, joten VM:n asetettuun tavoitteeseen päästiin.

Valmistus omaan käyttöön, yhteensä 1,7 milj. euroa, väheni edellisestä vuodesta 0,8 miljoonaa euroa, eli 32,3 %. Valmistus omaan käyttöön tapahtui pääasiassa avolaitoksissa.

Poistojen määrä, yhteensä 2,0 milj. euroa, väheni edellisestä vuodesta 1,6 miljoonaa euroa, yhteensä 44,9 %. Muutos johtui vankitietojärjestelmästä, sillä suurin osa sen poistoista tehtiin jo edellisenä tilikautena. Suunnitelmasta poikkeavia poistoja tehtiin yhteensä 0,7 milj. euroa. Suunnitelmasta poikkeaviin poistoihin kirjattiin valtionhallinnon ulkopuolisille tehdyt avolaitostyöt, yhteensä 0,6 miljoonaa euroa eli 91,4 %.

Sisäisiä kuluja (yhteistoiminnan kustannusten korvauksia valtion virastoille ja laitoksille) oli yhteensä 5,7 milj. euroa (5,5 milj. euroa), mikä sisälsi Oikeushallinnon tietotekniikkakeskukselle sopimuksen mukaan maksettuja tietohallintopalveluja. Sisäisiin kuluihin sisältyy itse

valmistettujen järjestelmien (mm. vankitietojärjestelmän) hankintamenoja yhteensä 0,5 milj. euroa, mistä aktivointikirjaus on tehty oikeusministeriön kirjanpitoyksikön kirjanpitoon ja siirretty hallinnan siirtona edelleen Rikosseuraamuslaitoksen taseeseen. Sisäiset kulut nousivat yhteensä 0,2 miljoonaa euroa edellisestä vuodesta. Sisäisten kulujen nousu oli maltillista, koska osa vuonna 2010 toteutettavaksi suunnitelluista ICT-kehittämishankkeista siirtyi vuodelle 2011. ICT-vakiopalveluiden ostoja lisäsivät tietoverkot, tietoliikenne ja käyttöval-tuushallinta sekä infrastruktuurin rakentaminen. ICT- ylläpitomenolisäyksiä toteutui video-ympäristön hoidosta, Tilha ja Effica -järjestelmistä. Samanaikaisesti säästettiin pääosin verkotetuissa palveluissa, työasemissa ja vankitietojärjestelmän ylläpidossa. Kehittämispalveluissa lisääntyivät vankitietojärjestelmän kehittämispalvelut.

1.6.4 Tase

Kirjanpitoyksikön tase on laadittu liikekirjanpidon periaatteita noudattaen. Taseen loppusumma nousi edellisestä varainhoitovuodesta 0,5 miljoonaa euroa eli 5,0 %.

Vastaavaa

Käyttöomaisuuden ja muiden pitkäaikaisten sijoitusten tasearvo, yhteensä 4,7 milj. euroa väheni 0,3 miljoonaa euroa eli 6,3 %. Aineettomien hyödykkeiden kirjanpitoarvo lisääntyi 0,4 miljoonaa euroa oikeusministeriöstä siirretyn VATI-järjestelmän hallinnan siirron takia. Aineellisten hyödykkeiden kirjanpitoarvo väheni 0,7 miljoonaa euroa pääosin poistojen takia kun korvaavia investointeja ei tehty samassa suhteessa. Kokonaisinvestoinnit olivat kertomusvuonna yhteensä 1,7 miljoonaa euroa.

Vaihto- ja rahoitusomaisuuden kirjanpitoarvo, yhteensä 6,1 milj. euroa, kasvoi varainhoitovuonna 0,8 miljoonaa euroa eli 15,9 %, mikä johtui lyhytaikaisiin saamisiin sisältyvien siirtosaamisten ja vaihto-omaisuuden lisääntymisestä. Vaihto-omaisuuden tasearvo oli 4,4 miljoonaa euroa ja se lisääntyi edellisestä vuodesta 0,3 miljoonaa euroa, yhteensä 7,6 %. Vaihto-omaisuus lisääntyi, kun osa valmistetuista tuotteista on varastoitu myöhäisempänä ajankohtana tapahtuvaa omaa käyttöä varten ja osaa tuotteista ei ole vielä myyty ulkopuolisille asiakkaille. Lyhytaikaiset saamiset lisääntyivät edellisestä vuodesta 0,5 miljoonaa euroa, yhteensä 47,7 %, pääosin siitä syystä, että tammikuussa 2012 varainhoitovuoden kirjanpidon sulkemisen jälkeen saatiin terveydenhuollon sairasvakuutuslain mukaisia palautuksia, jotka koskivat varainhoitovuotta 2011. Virastojen ja laitosten kassoissa olevat rahavarat pysyivät lähes samalla tasolla kuin edellisenä vuonna.

Vastattavaa

Oma pääoma, yhteensä 27,6 milj. euroa, vähentyi edellisestä varainhoitovuodesta 0,7 miljoonaa euroa eli -2,4 % pääosin siitä syytä, että pääoman siirrot olivat suuremmat kuin kauden kulujäämä. Pääoman siirrot lisäsivät omaa pääomaa 241,7 miljoonalla eurolla ja tilikauden kulujäämä vähensi sitä 241,0 miljoonalla eurolla. Pääoman siirrot -erä sisältää tiliviraston maksuliikemenotilille valtion yleiseltä maksuliikemenotililtä siirretyt katteet, yhteensä 257,7 milj. euroa, vähennettynä tiliviraston maksuliiketulotililtä valtion yleiselle maksuliiketulotilille tehdyillä tyhjennyksillä, yhteensä 15,0 milj. euroa sekä tilivirastojen välisillä hallinnan siirroilla, yhteensä 1,0 milj. euroa.

Vieras pääoma, yhteensä 38,4 milj. euroa, on kokonaan lyhytaikaista vierasta pääomaa. Vieras pääoma vähentyi 0,2 miljoonalla eurolla eli 0,4 %:lla, mikä johtui ensi sijassa ostovelko-

jen mutta myös tilivirastojen välisten tilitysten ja valtion hoitoon jätettyjen vieraiden varojen vähenemisestä.

Tilivirastojen välisiin tilityksiin sisältyvät palkkauksista suoritetut eläkemaksut, jäsenmaksut sekä työttömyysvakuutusmaksut, joiden tilityspäivä oli tammikuussa 2012. Edelleen tilitettävät erät ovat lomapalkkavelka ja muut siirtovelat.

1.7 Sisäisen valvonnan arviointi ja vahvistuslausuma

Rikosseuraamuslaitoksen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilaa on arvioitu käyttämällä oikeusministeriön sisäisen tarkastuksen yksikön laatimaa arviointikehikkoa (COSO-ERM). Arviointi on suoritettu toimintayksiköissä rikosseuraamusalueilla, Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikössä, Rikosseuraamusalan koulutuskeskuksessa ja Rikosseuraamuslaitoksen terveydenhuoltoyksikössä yhdessä Rikosseuraamuslaitoksen sisäisen tarkastuksen kanssa.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan menettelyt varmistavat melko hyvin, että Rikosseuraamuslaitoksen

- toiminta on tuloksellista sekä lakien ja sisäisten sääntöjen mukaista
- hallinnassa olevat varat ja omaisuus on turvattu
- johtamista ja ulkoista ohjausta varten tuotettu tieto on oikeaa ja riittävää.

Vuonna 2011 tehdyn arvioinnin perusteella on sisäisen valvonnan menettelyissä 2011 käynnistetty seuraavat kehittämistoimenpiteet:

Hankkeiden hallintaa on mallinnettu keskushallintoyksikössä. Malliluonnosta viimeistellään ennen käyttöönottoa 2012.

Rikosseuraamuslaitoksen organisaatiomuutoksesta RISEALA 2010 –hankkeesta tehtiin konsulttityönä arviointi vuonna 2011. Rikosseuraamusalueilla hallintotehtäviä keskitetään aluekeskuksiin ja yksiköissä toimiva henkilöstö voi keskittyä asiakkaiden kanssa tehtävään lähityöhön. Keskushallintoyksikön työjärjestystä uusitaan siten, että prosessinohjauksen ja substanssiasioiden ohjaamisen suhteita selkiinnytetään.

Rikosseuraamusalueilla hankinnat on keskitetty kokonaan tai osittain aluekeskukselle. Keskushallintoyksikössä pienhankinnat on keskitetty talousyksikköön. Tilhan käyttö on aloitettu keskushallintoyksikössä ja sen käyttö laajenee koko organisaatioon 1.4. 2012 mennessä.

Keskeiset sisäisen valvonnan kehittämiskohteet vuonna 2012 ovat:

1) Talouden epävarmuus ja heikko taloudellinen tilanne on tärkein riskitekijä. Organisaation kehittäminen Rikosseuraamusalueilla vaatii hallintotehtävien keskittämistä aluekeskuksille ja yksiköiden välisen työnjaon lisäämistä. Talouden hallitsemiseksi Rikosseuraamuslaitos laatii 29.2.2012 mennessä talouden sopeuttamissuunnitelman vuosille 2012 – 2016

2) Kiinteistöt ja niiden kunnossapito on Rikosseuraamuslaitoksessa merkittävä menoerä. Kiinteistökannan pienentäminen johtaa vankiloiden yliasutukseen. Senaattikiinteistöjen kanssa laaditaan toimitilaverkostoselvitys.

3) Yhteistyö kuntien ja kolmannen sektorin kanssa voi vaikeutua näiden toimijoiden tiukan taloudellisen tilanteen vuoksi. Yhteistyökumppaneita tarvitaan vapautuvien vankien jälkihuoltoon ja yhdyskuntapalvelupaikkojen järjestämiseen.

1.8 Arviointien tulokset

Vuoden 2010 tilinpäätöksessä mainittujen arviointien perusteella on tehty seuraavat toimenpiteet:

Vuoden 2011 tilinpäätökseen on lisätty taloudellisuuden ja tuottavuuden tunnuslukuja myös Rikosseuraamuslaitoksen terveydenhuoltoyksikön ja Rikosseuraamusalan koulutuskeskuksen osalta.

Vankiloiden järjestyssäännöt ja tulo-oppaat on suurimmaksi osaksi käännetty ruotsin kielelle. Samoin ruotsinkielisille vangeille saadaan osa vankitietojärjestelmän tulosteista ruotsiksi.

Keskushallintoyksikössä tehtiin selvitys mahdollisuudesta maksaa avolaitosvangin palkka suoraan hänen omalle tililleen pankkiin. Selvityksen mukaan asia vaatii lisäselvittelyä.

Eduskunnan oikeusasiamiehen esille tuomaan ongelmaan vankiloiden yliasutuksesta ei ole pystytty merkittävästi vaikuttamaan. Vankeja sijoitetaan valvottuun koevapauteen mahdollisuuksien mukaan ja marraskuussa 2011 tuli voimaan laki valvontarangaistuksesta. Nämä vaikuttavat vankimäärää vähentävästi vähitellen. Keskushallintoyksikkö on tarkastuksissaan kiinnittänyt huomiota siihen, että tutkintavangit ja vankeusvangit tulisi sijoittaa eri osastoille.

Vankiloiden materiaalihallintoon on kiinnitetty huomiota ja vankiloissa on tehty kalustoinventointia. Materiaalihallinnon hoitoa rajoittaa kuitenkin edelleen se, että yksiköissä on erittäin niukasti hallintohenkilöstöä.

Edellisenä vuonna nostettiin esiin ongelma heikosta kustannusvastaavuudesta henkilökunnan asunnoissa ja työtoiminnassa. Henkilökunnan asuntoja käsiteltiin erillisessä työryhmässä ja niiden vuokratasoa nostetaan vuonna 2012. Vankien toimintojen kehittämisestä on käynnistetty toiminnan kehittämishanke, jolla osaltaan on vaikutusta kustannusvastaavuuteen.

1.8.1 Ulkopuolisten organisaatioiden tekemät tarkastukset

Valtiontalouden tarkastusvirasto (VTV)

Valtiontalouden tarkastusvirasto on vuonna 2011 tehnyt kirjanpidon, tilinpäätöslaskelmien ja toimintakertomuksen tarkastuksen vuodelta 2010. Tilintarkastuskertomuksessa ei esitetty huomautuksia tai kehittämistarpeita.

Valtiontalouden tarkastusvirasto on vuonna 2011 tarkastanut Rikosseuraamuslaitoksen toimitilahallintoa, vuokrasopimuksia ja vuokria. Tarkastuksen perusteella suositeltiin, että Senaattikiinteistöjen kanssa kehitettäisiin yhteistyömallia, jossa suurimpien projektien kustannuksia voitaisiin seurata riittävän ajantasaisesti, jolloin Risellä olisi tiedossa lisävuokrapaineet ja mahdollisuus reagoida projektin toteuttamisen laajuuteen ja pysyttää hanke alun perin hyväksytyllä kustannustasolla. Suositeltiin myös, että merkittävimpiin vuokravaikutteisiin lisäsopi-

muksiin liitettäisiin Senaatti-kiinteistöjen vuokralaskelma ja yhteenveto projektin lopullisista kustannuksista.

VTV teki myös matkahallinnon ja Eurocard -maksuaikakortin käytön tarkastuksen. Tarkastuksessa todettiin, että matkustuspalvelut oli olennaisilta osin tilattu kilpailutetuilta yhteistyökumppaneilta. Matkasuunnitelmien laatimisessa oli joitakin puutteita. Matkan kustannuksista oli suunnitelmissa ilmoitettu vain osa. Eräiden ammattiryhmien kohdalla oman auton käyttö oli keskimääräistä runsaampaa. Näistä ryhmistä koiranohjaajien osalta Risessä valmistellaan uutta sopimusta. Sairaanhoitajien runsas oman auton käyttö tarkastetaan tarkemmin vuonna 2012 sisäisen tarkastuksen suorittamassa RTHY:n matkustusmenojen tarkastuksessa.

Eduskunnan oikeusasiamies (EOA)

Eduskunnan oikeusasiamies toimii YK:n kidutuksen ja muun julman, epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen vastaisen yleissopimuksen mukaisena kansallisena valvontaelimenä. Tähän toimintaan liittyy sekä ennalta ilmoittamattomia että ilmoitettuja tarkastuskäyntejä vankiloihin.

Vuonna 2011 EOA teki tarkastuksen seitsemään vankilaan. Näistä kolmesta on saatu tarkastuspöytäkirja. Muut tarkastukset on tehty vuoden lopulla eikä pöytäkirjoja ole vielä saatavilla. Saaduissa tarkastuspöytäkirjoissa oikeusasiamies kiinnitti huomiota vankien kielellisiin oikeuksiin ja vankien sijoittamiseen varmuusosastolle. Positiivisena asiana todettiin tutkintavankiosaston perustaminen Turun vankilaan. Havaittiin myös, että vankiloissa on erilaisia käytäntöjä siinä, miten vangin myöhästyminen poistumisluvalta palatessa vaikuttaa vankeusajan laskentaan. EOA kiinnitti erityistä huomiota Vantaan vankilan ja eräiden muiden tutkintavankiloina toimivien vankiloiden yliasutukseen. Todettiin, että sellien ilmastointi ei ole riittävä yliasutustilanteessa ja että vankiloissa ei ole varattu erillisiä sellejä tupakoimattomille vangeille.

1.8.2 Rikosseuraamuslaitoksen sisäisen tarkastuksen tekemät tarkastukset

Rikosseuraamuslaitoksen sisäinen tarkastus tarkasti vuonna 2011 kolme vankilaa ja kaksi yhdyskuntaseuraamustoimistoa.

Näissä tarkastuksissa kiinnitettiin huomiosta siihen, että vankiloiden ja yhdyskuntaseuraamustoimistojen tulisi tehdä tiiviimpää yhteistyötä vankien vapauteen valmistamisessa. Toimintaohjelmien käyttöä tulisi lisätä sekä vankiloissa että yhdyskuntaseuraamustoimistoissa.

Henkilöstön työhyvinvointi ei ollut kaikissa yksiköissä hyvällä tasolla, ja se oli yhteydessä sairauspoissaoloihin.

Vankiloiden järjestyssäännöissä havaittiin täsmentämistarpeita. Työryhmä on laatinut mallijärjestyssäännöt, joiden linjauksia tulisi käyttää järjestyssääntöjen pohjana.

Valvotun koevapauden käyttöä suositeltiin lisättäväksi. Koevapauden valvonnan taso on parantunut aikaisempaan tarkastukseen verrattuna.

Useimmissa tarkastetuissa yksiköissä on viime vuosina todettu puutteita materiaalihallinnossa. Sekä käyttöomaisuuden että vaihto-omaisuuden kirjanpitoa ja tarkastuksia on laiminlyöty. Osaltaan tämä johtuu siitä, että yksiköistä on siirretty taloushallinnon henkilöstöä Palkeisiin

eikä yksiköissä ole henkilöresursseja materiaalihallintoa varten. Tässä tilanteessa tiukat vaatimukset valtion omaisuuden hoidosta vaikuttavat ylimitoitetuilta.

Yksikkötarkastusten lisäksi tehtiin tarkastukset maksustrategian täytäntöönpanosta, pienhankinnoista ja palvelusopimuksista, vankiloiden ateria-ajoista sekä erillään pidettävien vankien toiminnoista ja olosuhteista.

Maksustrategian täytäntöönpanosta tehdyssä tarkastuksessa todettiin, että strategiaa on pääosin noudatettu. Kustannusvastaavuus on heikko henkilökunnan asuntojen vuokrissa ja vankien työtoiminnassa.

Pienhankinnat ja palvelusopimukset on pääosin hoidettu asianmukaisesti. Kuitenkin on kiinnitettävä aiempaa enemmän huomiota Rikosseuraamuslaitoksen etujen turvaamiseen sopimuksia laadittaessa. Kilpailutuksen osaamiseen on panostettava. Kilpailutusta onkin rikosseuraamusalueilla keskitetty aluekeskuksiin. Kilpailutuksissa tulisi myös tehdä yhteistyötä alueiden kesken. Kiinnitettiin huomiota siihen, että henkilöstön tulee tehdä sivutoimi-ilmoitus, jos henkilöstö myy Rikosseuraamuslaitokselle palveluksia omiin virkatehtäviinsä kuulumattomissa toiminnoissa.

Vankiloiden ateria-ajoista tehdyssä tarkastuksessa kiinnitettiin huomiota pitkiin väleihin päivällisen ja seuraavan aamupalan välillä. Vankilat velvoitettiin järjestämään vangeille iltapalatarjoilu.

Erillään pidettäviä vankeja koskeneessa tarkastuksessa todettiin, että omasta pyynnöstään erillään pidettävillä vangeilla on korkea uusintarikollisuuden riski. Erillään pitämisajat ovat pitkiä. Erillään pidettävien vankien toimintojen järjestämiseen tulee panostaa aiempaa enemmän sekä määrällisesti että laadullisesti. Toimintojen järjestämisessä tulee ottaa huomioon erillään pidettävien vankien rangaistusajan suunnitelmien tavoitteet.

1.9 Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä

Kirjanpitoyksikössä ei ole vuonna 2011 ilmennyt kirjanpitoyksikön hoidettavana tai vastattavana oleviin varoihin tai omaisuuteen kohdistuneita väärinkäytöksiä tai rikoksia.

2 Talousarvion toteutumalaskelma

Osaston, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi	Tilinpäätös 2010	Talousarvio 2011 (TA + LTA:t)	Tilinpäätös 2011	Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteutuma %
11. Verot ja veronluonteiset tulot	**1 956 082,58**	**1 913 680**	**1 913 679,95**	**0,00**	**100**
11.04.01. Arvonlisävero	1 956 082,58	1 913 680	1 913 679,95	0,00	100
12. Sekalaiset tulot	**31 317,35**	**2 310**	**2 310,09**	**0,00**	**100**
12.25.99. Oikeusministeriön hallinnonalan muut tulot	17 388,27	1 764	1 763,88	0,00	100
12.32.99.06. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan muut tulot	1 879,23	0	0,00	0,00	
12.39.04. Menorästien ja siirrettyjen määrärahojen peruutukset	12 049,85	0	0,00	0,00	
12.39.10. Muut sekalaiset tulot	0,00	546	546,21	0,00	100
13. Korkotulot, osakkeiden myyntitulot ja voiton tuloutukset	**3 844,83**	**3 053**	**3 053,16**	**0,00**	**100**
13.03.01. Osinkotulot ja osakkeiden nettomyyntitulot (nettob)	38 844,83	3 053	3 053,16	0,00	100
Tuloarviotilit yhteensä	**1 991 244,76**	**1 919 043**	**1 919 043,20**	**0,00**	**100**

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2010	Talousarvio 2011 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2011 määrärahojen käyttö vuonna 2011	siirto seuraavalle vuodelle	Tilinpäätös 2011	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2011	Käyttö vuonna 2011 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
24. Ulkoasiainministeriön hallinnonala	**92 745,21**	**1 680**	**1 680,38**	**0,00**	**1 680,38**	**0,00**	**28 490,71**	**20 479,64**	**20 479,64**	**0,00**
24.01.29. Ulkoasiainministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	18 545,21	1 680	1 680,38	0,00	1 680,38	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
24.01.29.3. Lähialueyhteistyön arvonlisäveromenot	18 545,21	1 680	1 680,38		1 680,38	0,00				
24.20.66. Lähialueyhteistyö (siirtomääräraha 3 v)	74 200,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	28 490,71	20 479,64	20 479,64	0,00
25. Oikeusministeriön hallinnonala	**243 165 460,70**	**246 183 921**	**233 554 982,44**	**12 628 938,77**	**246 183 921,21**	**0,00**	**10 220 071,17**	**237 642 866,17**	**225 013 927,40**	**12 628 938,77**
25.01.29. Oikeusministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	17 510 052,70	18 761 126	18 761 126,21		18 761 126,21	0,00				
25.40.01. Rikosseuraamuslaitoksen toiminta-menot (nettob) (siirtomääräraha 2 v)	219 630 408,00	221 397 795	211 385 787,92	10 012 007,08	221 397 795,00	-	8 878 471,87	230 276 266,87	220 264 259,79	10 012 007,08
25.40.01.1. Toimintamenot	21 760 408,00	219 397 795	210 310 704,80	9 087 090,20	219 397 795,00	-	8 259 447,48	227 657 242,48	218 570 152,28	9 087 090,20
25.40.01.3. Palvelussuhdeasuntojen vuokra-osuudet (EK) (enintään)	2 000 000,00	2 000 000	1 075 083,12	924 916,88	2 000 000,00	-	619 024,39	2 619 024,39	1 694 107,51	924 916,88
25.40.74. Avolaitostyöt (siirtomääräraha 3 v)	6 025 000,00	6 025 000	3 408 068,31	2 616 931,69	6 025 000,00	-	1 341 599,30	7 366 599,30	4 749 667,61	2 616 931,69
25.40.74.1. Avolaitostyöt	4 825 000,00	4 325 000	2 358 704,68	1 966 295,32	4 325 000,00	-	1 077 339,08	5 402 339,08	3 436 043,76	1 966 295,32
25.40.74.2. Työsiirtolatyöt kunnan, seurakunnan tai yleishyödyllisen yhteisön työkohteissa sekä Finavia Oy:n Helsinki-Malmin lentokentän työkohteissa (EK) (enintään)	1 200 000,00	1 700 000	1 049 363,63	650 636,37	1 700 000,00		264 260,22	1 964 260,22	1 313 623,85	650 636,37

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2010	Talousarvio 2011 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2011 määrärahojen käyttö vuonna 2011	siirto seuraavalle vuodelle	Tilinpäätös 2011	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2011	Käyttö vuonna 2011 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala	**11 901,62**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**
28.01.01. Valtiovarainministeriön toimintamenot (nettob) (siirtomääräraha 2 v)										
28.01.01.2.1. - Kehittämis- ja koulutustoiminta	0,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
28.01.29. Valtiovarainministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	11 901,62	0	0,00	0,00	0,00	0,00				
29. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala	**0,00**	**4 000**	**3 000,00**		**3 000,00**	**1 000,00**				
29.80.52. Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarat taiteen edistämiseen (arviomääräraha)										
29.80.52.30. - Opetus- ja kulttuuriministeriön käytettäväksi	0,00	4 000	3 000,00		3 000,00	1 000,00				
32. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala	**229 380,48**	**178 476**	**178 475,86**		**178 475,86**	**0,00**				
32.30.51 Työllistämis-, koulutus- ja eritysistoimet (siirtomääräraha 2 v)	229 380,48	178 476	178 475,86		178 475,86	0,00				
32.30.51.2.1.-Palkkaukset	229 380,48	178 476	178 475,86		178 475,86	0,00				
Määrärahatilit yhteensä	**243 499 488,01**	**246 368 077**	**233 738 138,68**	**12 628 938,77**	**246 367 077,45**	**1 000,00**	**10 248 561,88**	**237 663 345,81**	**225 034 407,04**	**12 628 938,77**

3 Tuotto- ja kululaskelma

RIKOSSEURAAMUSLAITOKSEN TUOTTO- JA KULULASKELMA

	1.1.2011 - 31.12.2011		1.1.2010 - 31.12.2010	
TOIMINNAN TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot	10 252 621,90		10 343 638,86	
Vuokrat ja käyttökorvaukset	1 783 767,70		1 820 632,58	
Muut toiminnan tuotot	2 703 013,86	14 739 403,46	2 755 196,40	14 919 467,84
TOIMINNAN KULUT				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	26 717 370,18		25 448 767,93	
Varastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-125 192,79		104 819,56	
Henkilöstökulut	139 404 864,61		142 426 191,49	
Vuokrat	42 465 826,81		38 558 686,93	
Palvelujen ostot	22 163 888,29		23 245 797,26	
Muut kulut	2 511 185,57		2 376 795,26	
Valmistevarastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-184 166,94		168 642,49	
Valmistus omaan käyttöön (-)	-1 715 371,54		-2 533 947,56	
Poistot	1 985 760,36		3 606 437,22	
Sisäiset kulut	5 677 458,19	-238 901 622,74	5 459 870,29	-238 862 060,87
JÄÄMÄ I		**-224 162 219,28**		**-223 942 593,03**
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
Rahoitustuotot	4 929,26		7 198,30	
Rahoituskulut	-5 028,58	-99,32	-5 373,15	1 825,15
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT				
Satunnaiset tuotot	15 530,93		3 691,85	
Satunnaiset kulut	-26 405,18	-10 874,25	-30 745,47	-27 053,62
JÄÄMÄ II		**-224 173 192,85**		**-223 967 821,50**
SIIRTOTALOUDEN TUOTOT JA KULUT				
Kulut				
Siirtotalouden kulut kotitalouksille		-11 996,51		-13 896,67
JÄÄMÄ III		**-224 185 189,36**		**-223 981 718,17**
TUOTOT VEROISTA JA PAKOLLISISTA MAKSUISTA				
Perityt arvonlisäverot	1 922 175,23		1 975 717,76	
Suoritetut arvonlisäverot	-18 771 862,84	-16 849 687,61	-17 560 134,71	-15 584 416,95
TILIKAUDEN TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ		**-241 034 876,97**		**-239 566 135,12**

4 Tase

RIKOSSEURAAMUSLAITOKSEN TASE

	31.12.2011		31.12.2010	
VASTAAVAA				
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET				
Aineettomat oikeudet	83 157,72		92,40	
Liikearvo	0,00		0,00	
Muut pitkävaikutteiset menot	737 182,58		401 249,53	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	0,00	820 340,30	0,00	401 341,93
AINEELLISET HYÖDYKKEET				
Rakennukset	145 764,49		583 685,98	
Rakennelmat	24 470,92		36 543,22	
Rakenteet	0,00		233 877,09	
Koneet ja laitteet	3 502 562,06		3 422 633,59	
Kalusteet	166 088,74		102 621,60	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	0,00	3 838 886,21	194 704,19	4 574 065,67
KÄYTTÖOMAISUUSARVOPAPERIT JA MUUT PITKÄAIKAISET SIJOITUKSET				
Käyttöomaisuusarvopaperit	44 570,41		45 643,39	
Muut pitkäaikaiset valuuttamääräiset sijoitukset	0,00	44 570,41	0,00	45 643,39
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIJOITUKSET YHTEENSÄ		4 703 796,92		5 021 050,99

	31.12.2011		31.12.2010	
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS				
VAIHTO-OMAISUUS				
Aineet ja tarvikkeet	1 735 356,91		1 616 506,92	
Keskeneräinen tuotanto	552 026,10		505 061,82	
Valmiit tuotteet/Tavarat	2 080 366,69		1 936 821,23	
Ennakkomaksut	0,00	4 367 749,70	0,00	4 058 389,97
PITKÄAIKAISET SAAMISET				
Pitkäaikaiset saamiset		0,00		0,00
LYHYTAIKAISET SAAMISET				
Myyntisaamiset	644 063,06		870 979,68	
Siirtosaamiset	917 755,66		193 647,42	
Muut lyhytaikaiset saamiset	49 584,52		27 099,12	
Ennakkomaksut	1 190,80	1 612 594,04	369,90	1 092 096,12
RAHAT, PANKKISAAMISET JA MUUT RAHOITUSVARAT				
Kassatilit	112 312,09		107 457,13	
Sisäisen rahaliikkeen tilit	0,00	112 312,09	0,00	107 457,13
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS YHTEENSÄ		6 092 655,83		5 257 943,22
VASTAAVAA YHTEENSÄ		10 796 452,75		10 278 994,21

	31.12.2011		31.12.2010	
VASTATTAVAA				
OMA PÄÄOMA				
VALTION PÄÄOMA				
Valtion pääoma 1.1.1998	269 413 004,89		269 413 004,89	
Edellisten tilikausien pääoman muutos	-297 690 495,37		-289 494 017,57	
Pääoman siirrot	241 707 593,02		231 369 657,32	
Tilikauden tuotto-/kulujäämä	-241 034 876,97	-27 604 774,43	-239 566 135,12	-28 277 490,48
VIERAS PÄÄOMA				
LYHYTAIKAINEN				
Valtion hoitoon jätetyt vieraat varat	423 153,69		441 634,89	
Saadut ennakot	75 000,00		0,00	
Ostovelat	10 440 847,57		10 857 764,99	
Tilivirastojen väliset tilitykset	2 316 664,56		2 363 739,88	
Edelleen tilitettävät erät	2 323 857,73		2 318 421,72	
Siirtovelat	22 791 497,40		22 562 696,33	
Muut lyhytaikaiset velat	30 206,23	38 401 227,18	12 226,88	38 556 484,69
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		38 401 227,18		38 556 484,69
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		10 796 452,75		10 278 994,21

5 Liitetiedot

5.1 Selvitys tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja vertailtavuudesta

Tase
Tasearvoista 01.01.2011 on asuinrakennusten osalta poistettu 18 020,98 euroa, teollisuusrakennusten 379 031,24 euroa, jotka on jo luovutettu Senaatti-kiinteistölle.

Tuloslaskelma
Senaatti-kiinteistölle maksettavien hoitovuokrien ja kunnossapitovuokrien osalta kirjauskäytäntö muuttui tilikaudella.
Länsi-Suomen rikosseuraamusaluella hoitovuokrat ja kunnossapitovuokrat esitettiin vuonna 2010
muut ympäristö- ja ylläpitopalvelut kohdassa 2 037 324 euroa ja vuonna 2011 ne esitettiin
muiden rakennusten vuokrat, Senaattikiinteistöt -kohdassa 35 718 436,80 euroa

Liite: 5 Henkilöstökulujen erittely
Vuoden 2008 alusta lukien johtoon kuuluvan henkilöstön palkat on kirjattu liikekirjanpidossa omalle tililleen lomarahaa lukuunottamatta. Lomarahoina kirjanpidon kertymään on lisätty 6 % vuosipalkkion määrästä.

Liite 7 Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot
Liitteessä on ilmoitettu tiedot vain niistä kansallis- ja käyttöomaisuushyödykkeistä sekä käyttöomaisuusarvopapereista ja muista pitkäaikaisista sijoituksista, joiden hankintamenoja ei ole vielä tilikauden alkaessa kokonaan kirjattu poistoina kuluksi.

5.2 Nettoutetut tulot ja menot

Bruttomenot	0,00	0	0,00	0,00
Bruttotulot	0,00	0	0,00	0,00
Nettotulot	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**

Momentin numero ja nimi		Tilinpäätös 2010	Talousarvio 2011 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2011 määrärahojen käyttö vuonna 2011	siirto seuraavalle vuodelle	Tilinpäätös 2011	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot Edellisiltä vuosilta	Käytettävissä vuonna 2011	Käyttö vuonna 2011 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
25.40.01	Bruttomenot	234 395 163,29	234 797 795	226 065 775,74		236 077 782,82				234 956 412,79	
toimintamenot	Bruttotulot	14 764 755,29	13 400 000	14 679 987,82		14 679 987,82				14 692 153,00	
(nettob) (sm 2v)	**Nettomenot**	**219 630 408,00**	**221 397 795**	**211 385 787,92**	**10 012 007,08**	**221 397 795,00**		**8 878 471,87**	**230 276 266,87**	**220 264 259,79**	**10 012 007,08**

5.3 Arviomäärärahojen ylitykset

Kirjanpitoyksiköllä ei ole varainhoitovuodella arviomäärärahojen ylityksiä.

5.4 Peruutetut siirretyt määrärahat

Kirjanpitoyksiköllä ei ole varainhoitovuodella peruutettuja siirrettyjä määrärahoja.

5.5 Henkilöstökulujen erittely

	2011	2010
Henkilöstökulut	**107 559 528,31**	**109 150 907,69**
Palkat ja palkkiot	107 497 060,68	108 161 565,15
Tulosperusteiset erät	6 973,00	5 450,00
Lomapalkkavelan muutos	55 494,63	983 892,54
Henkilösivukulut	**25 664 038,05**	**26 968 664,59**
Eläkekulut	22 518 501,27	23 550 694,79
Muut henkilösivukulut	3 145 536,78	3 417 969,80
Yhteensä	**133 223 566,36**	**136 119 572,28**
Johdon palkat ja palkkiot*), josta	3 541 099,44	3 515 110,83
tulosperusteiset erät	6 973,00	5 450,00
Luontoisedut ja muut taloudelliset etuudet		
Johto	5 880,00	6 530,00
Muu henkilöstö	2 039,21	22 954,76

*Johto on määritelty pääjohtajan päätöksellä . Vuoden 2008 alusta johtoon kuuluvan henkilöstön palkat on kirjattu liikekirjanpidossa omalle tilille lomarahaa lukuunottamatta. Lomarahoina kirjanpidon kertymään on lisätty 6 % vuosipalkkion määrästä.

Vankipalkat ja niiden sosiaaliturvamaksut

	2011	2010
Vankipalkat	3 309 217,50	3 308 039,66
Vankien toimintarahat	1 760 532,08	1 860 389,78
Vankien käyttörahat	1 041 768,72	1 064 594,65
Vankien sosiaaliturvamaksut	69 779,95	73 595,12
Yhteensä	**6 181 298,25**	**6 306 619,21**
Henkilöstökulut yhteensä	**139 404 864,61**	**142 426 191,49**

5.6 Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Omaisuusryhmä	Poisto-menetelmä	Poistoaika vuotta	Vuotuinen poisto % [1)]
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET			
112 Aineettomat oikeudet			
1120 Ostetut atk-ohjelmistot	tasapoisto	3	33,33
1123 Liittymismaksut		3 tai 5	
114 Muut pitkävaikutteiset menot			
1140 Atk-ohjelmat (itse valmistetut)	tasapoisto	3	33,33
AINEELLISET HYÖDYKKEET			
122 Rakennukset			
Kangas-ja muovihallit	tasapoisto	10	10
Kevytrakenteiset, lyhytaikaiseen käyttöön tarkoitetut varastot, Puiset, kosteat tilat, Puiset, lyhytaikaiseen käyttöön tarkoitetut ja hyväksytyt asuntolat, koulut ja myymälärakennukset, parakkirakenn. tai vast., jotka on pystytetty kiinteälle perustukselle.	tasapoisto	20	5
Kivirakennukset, joissa käsitellään runsaasti syövyttäviä aineita tai joissa on huonosti ilmastoidut, kosteat tilat, Puiset eläinsuojat ja saunarakennukset	tasapoisto	30	3,33
Sekarakenteiset rakennukset, joissa on hyvin ilmastoidut, kosteat tilat. Kevytrakenteiset varastorakennukset. Puiset aidat, ladot, auto-ja kalustosuojat. Puiset Puimalat ja vastaavat.	tasapoisto	40	2,5
Kiviset korjaamot, eläinsuojat, meijerit ja vastaavat. Puiset huvilat ja ja vastaavat. Omakotitalot.	tasapoisto	50	2
Kiviset autosuojat ja liikerakennukset. Puiset asuin- ja toimisto-rakennukset. Puiset koulu-, hotelli- ja majoitusrakennukset. Puiset yhdistystalot.	tasapoisto	60	1,67
Kiviset asuin-ja toimistorakennukset. Kiviset koulu- ja sairaalarakennukset. Kiviset hoitolaitokset, virastotalot ja vastaavat. Kiviset hotellirakennukset ja vastaavat.	tasapoisto	80	1,25
Rakennuksiin kiinteästi liittyvät järjestelmät ja rakenteet	tasapoisto	5	20
123 Rakennelmat			
1230 Rakennelmat	tasapoisto	10	10
124 Rakenteet			
1241 Tierakenteet	tasapoisto	10	10
1249 Muut rakenteet	tasapoisto	10	10
125-126 Koneet ja laitteet			
1250 Autot	tasapoisto	7	14,28
1251 Laivat ja muut vesikuljetusvälineet	tasapoisto	7	14,28
1253 Raskaat työkoneet	tasapoisto	10	10
1254 Kevyet työkoneet	tasapoisto	5	20
1255 Atk-laitteet ja niiden oheislaitteet	tasapoisto	5	20
1256 Toimistokoneet ja laitteet	tasapoisto	5	20
1257 Puhelinkeskukset ja muut viestintälaitteet	tasapoisto	10	10
1258 Audiovisuaaliset koneet ja laitteet	tasapoisto	5	20
1259 Laboratoriolaitteet			
? raskaat koneet ja laitteet S591	tasapoisto	10	10
? kevyet koneet ja laitteet S592	tasapoisto	5	20
1269 Muut koneet ja laitteet			
? raskaat koneet ja laitteet S691	tasapoisto	10	10
? kevyet koneet ja laitteet S692	tasapoisto	5	20
127 Kalusteet			
1270 Toimistokalusteet	tasapoisto	10	10
1279 Muut kalusteet	tasapoisto	10	10
130 Käyttöomaisuusarvopaperit		ei poisto-aikaa	

Poistosuunnitelmaa ei ole muutettu varainhoitovuoden aikana.
Vuoden 2006 alusta lukien tuotannontekijän, jonka taloudellinen pitoaika ylittää yhden vuoden ja jonka arvonlisäveroton hankintahinta on vähintään 10 000 euroa, hankintameno aktivoidaan taseseen ja kirjataan kuluksi suunnitelman mukaisina poistoina.

5.7 Kansallis- ja käyttöomaisuuden ja muiden pitkävaikutteisten menojen poistot

	Kansallisomaisuus		
	102 Rakennukset	109 Kesken-eräinen kans.omaisuus	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2011	0,00	0,00	0,00
Lisäykset	0,00	0,00	0,00
Vähennykset	0,00	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.2011	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2011	0,00	0,00	0,00
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	0,00	0,00
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	0,00	0,00	0,00
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	0,00	0,00
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2011	0,00	0,00	0,00
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2011	**0,00**	**0,00**	**0,00**

	Aineettomat hyödykkeet			
	112 Aineettomat oikeudet	114 Muut pitkä-vaikutteiset menot	119 Ennakko-maksut ja keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2011	88 985,00	5 833 265,60	0,00	5 922 250,60
Lisäykset	84 807,00	514 866,55	0,00	599 673,55
Vähennykset		0,00	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.2011	173 792,00	6 348 132,15	0,00	6 521 924,15
Kertyneet poistot 1.1.2011	88 892,60	5 432 016,07	0,00	5 520 908,67
Vähennysten kertyneet poistot		0,00	0,00	0,00
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	1 741,68	178 933,50	0,00	180 675,18
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2011	90 634,28	5 610 949,57	0,00	5 701 583,85
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2011	**83 157,72**	**737 182,58**	**0,00**	**820 340,30**

Aineelliset hyödykkeet

	122 Rakennukset	123 Raken-nelmat	124 Muut ra-kenteet	125-126 Koneet ja laitteet	127 Kalusteet	129 Keskener. ain. om	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2011	713 607,00	65 778,00	843 787,00	16 822 909,83	428 514,00	190 186,19	19 064 782,02
Lisäykset	16 000,00	0,00	0,00	2 064 595,21	170 588,26	43 427,00	2 294 610,47
Vähennykset	563 007,00	35 183,00	843 787,00	3 398 471,65	87 227,00	59 299,19	4 986 974,84
Hankintameno 31.12.2011	166 600,00	30 595,00	0,00	15 489 033,39	511 875,26	174 314,00	16 372 417,65
Kertyneet poistot 1.1.2011	129 921,02	29 234,78	609 909,91	13 400 276,24	325 892,40	0,00	14 495 234,35
Vähennysten kertyneet poistot	529 282,04	29 256,37	647 680,77	2 544 927,81	15 641,10	0,00	3 766 788,09
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	885,74	3 057,85	22 936,49	1 053 888,43	31 798,20	0,00	1 112 566,71
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	419 310,79	3 087,82	14 834,37	77 234,47	3 737,02	0,00 174 314,00	0,00 692 518,47
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2011	20 835,51	6 124,08	0,00	11 986 471,33	345 786,52	174 314,00	12 533 531,44
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2011	**145 764,49**	**24 470,92**	**0,00**	**3 502 562,06**	**166 088,74**	**0,00**	**3 838 886,21**

Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset

	130 Käyttöomai-suusarvo-paperit	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2011	45 643,39	45 643,39
Lisäykset	196,02	196,02
Vähennykset	1 269,00	1 269,00
Hankintameno 31.12.2011	44 570,41	44 570,41
Kertyneet poistot 1.1.2011	0,00	0,00
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	0,00
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	0,00	0,00
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	0,00
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2011	0,00	0,00
Arvonkorotukset	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2011	**44 570,41**	**44 570,41**

5.8 Rahoitustuotot ja –kulut

Rahoitustuotot	2011	2010	Muutos 2011-2010
Korot euromääräisistä saamisista	3 145,10	3 353,47	-208,37
Korot valuuttamääräisistä saamisista	0,00	0,00	0,00
Emissio-, pääoma- ja kurssierot saamisista	0,00	0,00	0,00
Osingot	1 784,16	3 844,83	-2 060,67
Liikelaitosten voiton tuloutukset	0,00	0,00	0,00
Muut rahoitustuotot	0,00	0,00	0,00
Rahoitustuotot yhteensä	**4 929,26**	**7 198,30**	**-2 269,04**

Rahoituskulut	2 011,00	2 010,00	Muutos 2011-2010
Korot euromääräisistä veloista	4 984,44	5 287,15	-302,71
Korot valuuttamääräisistä veloista	0,00	0,00	0,00
Emissio-, pääoma- ja kurssierot veloista	0,00	0,00	0,00
SWAP-maksut veloista	0,00	0,00	0,00
Sijoitusten ja lainasaamisten tileistäpoistot	0,00	0,00	0,00
Muut rahoituskulut	44,14	86,00	-41,86
Rahoituskulut yhteensä	**5 028,58**	**5 373,15**	**-344,57**
Netto	**-99,32**	**1 825,15**	**-1 924,47**

5.9 Talousarviotaloudesta annetut lainat

Kirjanpitoyksiköllä ei ole valtion talousarviotaloudesta myönnettyjä lainoja.

5.10 Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset

Käyttö- ja rahoitusomaisuusarvopaperit

	31.12.2011					31.12.2010		
	Kappale-määrä	Markkina-arvo	Kirjanpito-arvo	Omistus- osuus	Myyntioikeuk-sien alaraja	Saadut osingot	Markkina-arvo	Kirjanpito-arvo
Julkisesti noteeratut osakkeet ja osuudet	**164**		**1 230,00**			**49,20**		**1 230,00**
Aktia A	164	800,32	1 230,00			49,20	1 246,40	1 230,00
Julkisesti noteeraamattomat osakkeet ja osuudet	**1055**		**43 340,41**					**44 413,39**
Joensuun seudun Puhelin/ Telekarelia Oy	18		3 024,00					3 024,00
Pohjois-Hämeen Puhelin Oy, A-sarja ja B-sarja	120		3 496,00					3 496,00
Pirkanmaan Luomutuottajat Oy	1		168,00					168,00
Vaasan läänin Puhelin Oy	11		4 807,00					4 807,00
Lihakunta/ Kuopio	0		0,00					1 269,00
Osuuskunta Sataluomu, Pori	1		168,00					168,00
Elixi Oil Oy, Somero	12		2 018,00					2 018,00
Osuuskunta Jalostuspalvelu	1		200,00					200,00
Osuuskunta Lihakunta	1		2 467,00					2 467,00
Osuuskunta Pohjolan Maito	888		26 824,41					26 628,39
Auria Turun Puhelin Oy	2		168,00					168,00
Osakkeet ja osuudet yhteensä			**44 570,41**			**49,20**		**45 643,39**

Varainhoitovuoden aikana osinkotuloja on kertynyt yhteensä 1 784,16 euroa, mistä Aktia A osakkeiden osuus on 49,20 euroa ja osuuskunnilta saatuja voitonjakoeriä 1 734,96 eriä.. Osuuspääoman korkoja kertyi A-Tuottajat Oy/Atrialta 392,47 euroa, Osuuskunta Pohjolan Maidolta 1 197,00 euroa ja Osuuskunta Tuottajain Maidolta 145,49 euroa.

5.11 Taseen rahoituserät ja velat

31.12.2011	Vaihtuvakorkoiset			Kiinteäkorkoiset			Yhteensä
	Alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	Yli 5 vuotta	
Vastaavien rahoituserät							
Annetut euromääräiset velkakirjalainat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Euromääräisten joukkovelkakirjalainojen ostot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut pitkäaikaiset euromääräiset sijoitukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Euromääräiset lainasaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut euromääräiset sijoitukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut valuuttamääräiset sijoitukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut lyhytaikaiset euromääräiset sijoitukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Rahat, pankkisaamiset ja muut rahoitusvarat	0,00	0,00	0,00	112 312,09	0,00	0,00	112 312,09
Yhteensä	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**112 312,09**	**0,00**	**0,00**	**112 312,09**

31.12.2011	Vaihtuvakorkoiset			Kiinteäkorkoiset			Yhteensä
	Alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	Yli 5 vuotta	
Vastattavien rahoituserät							
Otetut euromääräiset lainat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Otetut valuuttamääräiset lainat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Lainat talousarvion ulkopuolella olevilta valtion rahastoilta	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut pitkäaikaiset velat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Seuraavana tilikautena maksettavat lyhennykset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Lyhytaikaiset euromääräiset lainat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Lyhytaikaiset valuuttamääräiset lainat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Valtion hoitoon jätetyt vieraat varat	0,00	0,00	0,00	423 153,69	0,00	0,00	423 153,69
Yhteensä	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**423 153,69**	**0,00**	**0,00**	**423 153,69**

5.12 Valtiontakaukset ja – takuut sekä muut vastuut

Kirjanpitoyksiköllä ei ole valtiontakauksia ja – takuita.

Kirjanpitoyksiköllä myöskään ei ole muulla kuin valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamenomäärärahat perusteella tehtyjä sopimuksia ja sitoumuksia.

Muut monivuotiset vastuut

Valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamenomäärärahat perusteella tehdyt tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset.

€	Talousarvio-menot 2011	Määräraha-tarve 2012	Määräraha-tarve 2013	Määräraha-tarve 2014	Määräraha-tarve myöhemmin	Määräraha-tarve yhteensä
Tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset yhteensä	24 661 612,57	34 475 302,56	34 475 302,56	34 475 302,56	121 684 237,96	225 110 145,64

5.13 Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Kirjanpitoyksiköllä ei ole taseeseen sisältyviä rahastoituja varoja.

5.14 Taseeseen sisältymättömät rahastoidut varat

Kirjanpitoyksiköllä ei ole taseeseen sisältymättömiä rahastoituja varoja.

5.15 Velan muutokset

Kirjanpitoyksiköllä ei ole taseessaan valtionvelkaan kuuluvia eriä.

5.16 Velan maturiteettijakauma ja duraatio

Kirjanpitoyksiköllä ei ole taseessaan valtionvelkaan kuuluvia eriä.

5.17 Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot

Täydentäviä tietoja sisältyy toimintakertomukseen laskelmien muihin liitetietoihin.

6 Allekirjoitus

Tilinpäätös on hyväksytty Helsingissä 15.3.2012

Esa Vesterbacka
pääjohtaja
Rikosseuraamuslaitos